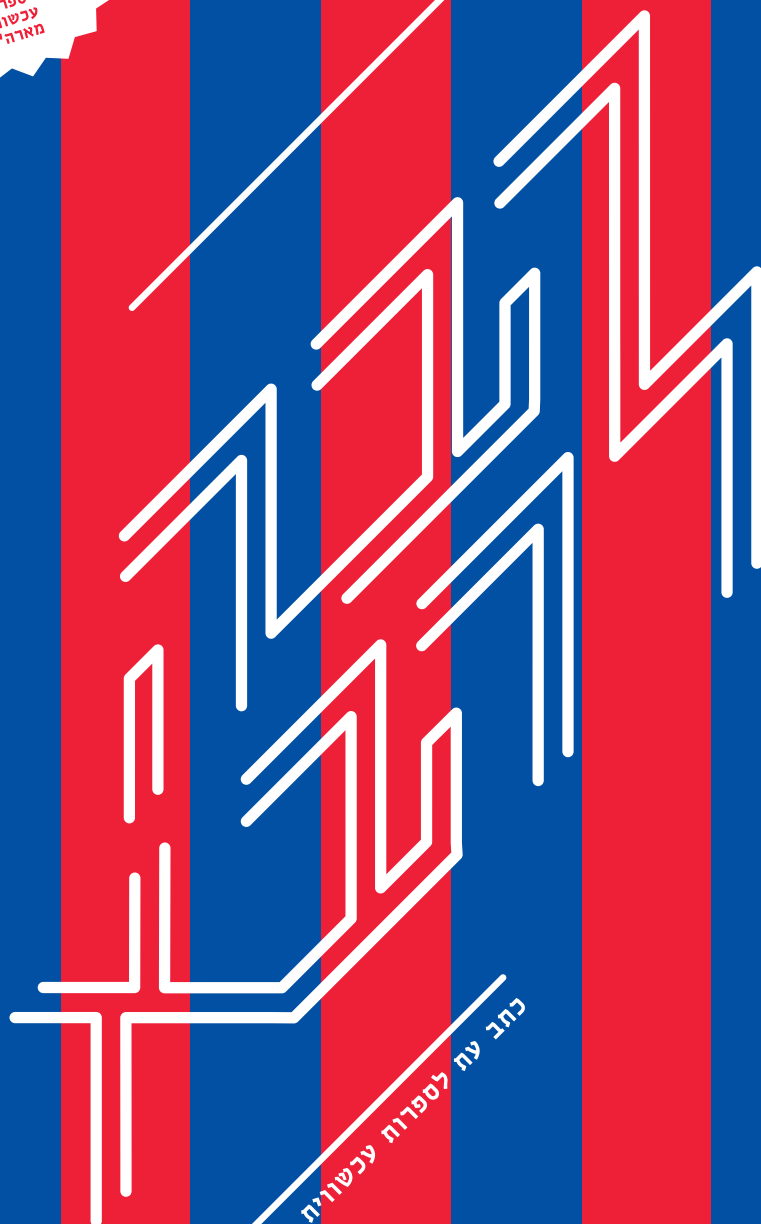

כתב עת לספרות עכשווית

++++ בראשית
שמות \$\$\$\$
ויקרא וווווו
במדבר #####
דברים זזזזז
***** קלל

מחולק
חינם

הבה להבא

כתב עת לספרות עברית עכשווית וניסיונית

גיליון 00019: חורף 2022-23

עורך: עודד כרמלי

מערכת: יואב עזרא, ג'רמי פוגל, רעואל שועלי, סער יכין,
גל עזרן, עמנואל יצחק לוי, נדב נוימן, שני פוקר, אמוץ גלעדי,
נח אנגלהרד, יונדב פרידמן ותמר רפאל

עיצוב: עידן אפשטיין @uber_gram

דימויים: ניל כהן @neilcohen

ניקוד: אליהו לוי

מו"ל: מקום לשירה

דפוס: דפוס ע.ר.

כל הגיליונות להורדה: HavaLeHaba.co.il

פייס: הבה להבא | מייל: HavaLeHaba@gmail.com

גיליון זה רואה את האור בעזרת משרד התרבות והספורט
ומועצת הפיס לתרבות ולאומנות

נוכח דוכן התפילין שנפתח ביריד הספרות העברית

לאומיים אנו, לאומיים קנאים, אבל ב מ צ ו ת הלאומיות אין אנו מחזיקים
- יוסף חיים ברנר, "לבירור העניין"

עם השבעת ממשלת הלילה (ומי יודע אימתי יחלוף הלילה האימתני הזה), דומה כי הברירה שבידינו אינה מלבבת: למצוא חן וגשר לסיקריקות החדשה – לשון אחרת: לשלם מס שפתיים ומוח נוסף על מס הכנסה – או לשוב להיות מיעוט, רשת רפאים דקיקה ומתוחה של אינטליגנציה עברית חופשית המתכתבת עם עצמה ללא קוראים, כפי שהיה מצבנו במזרח ובמרכז אירופה של שלהי המאה ה-19, אך הפעם כאן, בכמה רחובות בתל אביב.

עורו עברים חופשיים ושוורו במציאות חיינו: כל התקציבים, הפרסים והכיבודים שהורעפו בימי מירי רגב על תועמלני הליכוד "ערס פואטיקה" יורעפו מעתה במקרה הטוב על מתנחלי "משיב הרוח" – אותם עמיחיים פעורי עיניים שעניהם לעד טחות מראות – ובמקרה הרע על ברית הבריונים של בית אצ"ג. ומי יזכור את הזעקה שקמה בעקבות "פרסי היצירה הציונית" של לימור לבנת כשתבוא העת – והיא בוא תבוא, ובמהרה – ל"פרסי היצירה הפטריוטית" של שר התרבות מיקי זוהר? ומה רע, תשאל עצמה המשוררת החילונית, אם אשזור בשירי אלוזיה מקראית כדי לעמוד בקריטריונים? ומה חטא, יתהה המספר החנף, אם אגולל את סיפורי מנקודת מבטו של ה"אחר" החרד"לי?

לשון הקול הקורא האחרון של "יהי – כתב עת פואטי-פוליטי" פונה ליוצרים "המתבוננים בלאומיות מנקודת מבט של משיכה! עזה! ושהאמנות שלהם היא טובה!! ופוליטית!". ולוגו פסטיבל "יהי?" הוא מפת ארץ ישראל השלמה. כך. ככה. לפנינו מקרה יחידני בתולדות העולם של פסטיבל ספרות המתחפש למפה מדינית (או להפך). נקרא אפוא משירתם השלמה – היא הרי מוקדשת לנו (מרדכי אסקין, "גולגולתא"):

"לָאט לָאט עוֹד דּוֹנָם וְעַז
תְּהִי לְרֵב דּוֹמָם
מֵרֵב חֲרָדָה לְזָהָם סְבִיבָה
צֶאֱצְאִי צֶאֱצְאִיכֶם יְהִי לְבִשְׁלָה
זְרוֹקִים בְּפֶח מְחִזּוֹר שֶׁל אֶמְצָעִי הַמְּנִיעָה.

ומוֹעֲצַת הָעַם הַזְּמַנִּית (עַד יְבוֹא מְשִׁיחַ צְדָקָנו)
שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַשְּׁנֵיָה תָקִים וְעֵדֶת חֲרוֹם לְבִדִּיקָה

אֵיךְ לֹא נִשְׁכַּח
אֵיךְ לֹא נִסְלַח:
מִמֶּזְדֵּי אִמָּה אֲדָמָה גּוֹזְלִים סְרִטִּיפִיקֵטִים מִיָּדֵי זֹעֲקֵי 'שְׂרָפָה אַחִים',
עוֹרְכִים צִיד אַחִים
יוֹרִים בְּנִצּוּלֵי קְפוּאִים עַל סִפּוֹן נֶשֶׁק לִיְהוּדִים
נֶאֱחָזִים בְּדָגְלִים לְבָנִים
סְרִטִים כְּתָמִים מְכַתְּמִים
בְּדָם גְּלָגְלוֹת מְנַפְצוֹת שֶׁל יְלָדֵי עֲמוּנָה בְּגִבְעוֹת
חִילוֹת צְעִירוֹת נִמְפָּרוֹת לְשֹׁפֵ"ס רוֹצְחֵי יְלָדוֹת
לוֹבְשֵׁי הַגְּלִימוֹת הַשְּׁחֵרוֹת
שׁוֹתְקִים הַסֵּתֶנָּנוֹת גּוֹפֵן שֶׁל נְעָרוֹת וְזִקְנוֹת
בְּדֶרוֹמָה שֶׁל הָעִיר הָעֵבְרִית הָרֵאשׁוֹנָה".

אל תסיטו מבטכם. קראו שוב ושוב. הוא עוד יזכה בפרס ראש הממשלה (יוענק לו מידי בני וטלילה ציפר). אחר כך גילי איזיקוביץ תראיין אותו ל"גלריה" ("אני נהנה להרגיז את השמאל" – מלא קליקים). וכן, הו כן, ספרו יראה אור בהוצאת "הקיבוץ המאוחד", כמו ספרו של עורכו, אלחי ("נחש מתפרע / תולעת הַיִּירוֹס שֶׁל בְּנָצַ" סלומון. הכול בשם הפלורליזם הקדוש.

כי הרגרסיבים שלנו הם תלמידיו המצטיינים ביותר של הטרלול הפרוגרסיבי. מניפסט "יהי" היה זוכה לציון מאה בכל חוג לספרות – הם אינם פוסחים שם על אף "שיח" ו"הגמוניה", "חתירה" ו"רדיקלי", "הדרה" ו"מערך כוחות". הם הקורבן החדש.

נבחן אפוא את מערך הכוחות. עוד בטרם השבעת השקר בכנסת, בזמן כתיבת שורות אלו, "ביבי: סיפור חיי" הוא הספר הנמכר בישראל, בפער ענק, בתהום אדירה, והרחק מכל טבלאות רבי המכר "שלנו". והוצאת "סלע מאיר" – זו שמדפיסה ספרי מופת כגון "בדואיסטן: כך מדינת ישראל מאבדת את הנגב", "פרחים בקנה: כך אג'נדות רדיקליות שינו את פניו של צה"ל" (רעיון לתזה: פשיסטים והפטיש למילה "כך") ו"12 כללים לחיים" של ג'ורדן פיטרסון (במימון קרן תקווה כמובן) – הרווחית בעברית (עם 3,000 מנויים, כמו "ספרייה לעם" בשעתה, בשעתנו).

ומדוע להרחיק לכת? מבין 400 המנויים על כתב העת שלפניכם, כרבע מתגוררים מעבר לקו הירוק. ואינני מציין יחס חריג זה לגנות קוראינו בהתנחלויות. להפך: אני מציין אותו לחרפת אחינו בתל אביב וברעננה ובחיפה שאינם קוראים לא בכתב עת זה ולא באחר, ואינם מנויים לא ל"סלע מאיר" ולא ל"ספרייה לעם", אשר – כמאמר מאיר ויזלטיר – "קוראים דְּבָרִים אֲחֵרִים. לְמַשָּׁל, / הוֹרָאוֹת שְׁמוֹשׁ שֶׁל תְּרוּפוֹת, כְּתוּבִיאוֹת בִּטְלוֹיִזְיָה, תַּפְרִיטִים, / מְסֻרְנֵי אֶם-אֶם-אֶס, אִימִילִים וְרִפּוֹרְטִים, / מִתְכַּוְּנִים, הוֹרָאוֹת הַרְכָּבָה שֶׁל אִיקָאָה, סְכּוּמִים חֲדָשִׁים שֶׁל כְּרִטִּיסִי אִשְׂרָאִי, / פָּרָטִים אִישִׁים בְּאַתְרֵי דִיטִינְג, / דִּיאָטוֹת, שִׁטוֹת לְגִמְלָה

מַעֲשׂוֹן, תְּוִיֹּת בְּקִבּוּקִים וְאַרְיָזוֹת אַחֲרוֹת, / עֲתוֹנִים, וְאַפְלוֹ רוֹמָנִים". ואפילו שיר זה התיישן – גם רומנים החילונים כבר לא קוראים. פה ושם ארוטיים.

תחת מטר זה של מכונים, פורומים, ביטאונים, הוצאות לאור, קוראים – קוראים, אלוהים, קוראים! – מול צונאמי הקרנות ה"שמרניות" שמתנחשל עלינו מעבר לים, ורגע לפני המבול התנכ"י של תקציב מדינה אוונגליסטי מבית, אילו מפעלות דעת ורוח יוזמות מפלגות השמאל המוכות? מה עושים המיליונרים שלנו, למעט קוק? איפה ההייטק, איפה האוניברסיטאות, איפה העיריות? השרה למשימות לאומיות (בחיי נו) אורית סטרוק תקבל שני מיליארד שקל להעמקת הזהות היהודית (ו"לכידות התא המשפחתי") בספרות, בקולנוע, במוזיקה. כמה משקיעה עיריית תל אביב, העשירה בישראל, בהעמקת הזהות העברית, הישראלית והאנושית?

הנה משל יפה: לשבוע הספר העצמאי בקפה שפירא, שלא זכה לשקל אחד מעיריית תל אביב, הגיעו פקחים ואסרו על קיום המופעים. זימנה אותם לא אחרת מרויטל בן-אשר פרץ, מחזיקת תיק התרבות בסיעת דון חולדאי ובעלת חווילה נאה בגינה, שלא היה נאה לה שיקריאו שירה תחת חלונה (השעה הייתה שש לשעון האביב, אבל לה יש פרוטקציות). בצירוף מקרים משעשע, פה ברמת גן – לא שם בפלסטין – מתכנסים חברי "פורום קפה שפירא להשבת ההיגיון והציונות לשיח", ומציעים "קתדרה ברוח ההיגיון, הציונות וערכי המשפחה", "מכון לביקורת טקסטים ברוח ההיגיון" (ההיגיון מאוד חשוב להם!) ו"כיבוש מחדש של השיח הציוני בספרות הגותית, בפרוזה ובשירה".

לאחרונה השפיראים (בשיתוף עם "טוב ויפה – בית ספר לאמנות ועיצוב באור היהדות") אף פרסמו ביטאון בשם "שמשון – לאמנות, תרבות וגאולה". החלק החביב עליי בגיליון הוא מאמרה של יו"ר הפורום, גלי בת חורין (גב"ח), המתעתד לחשוף את דוד גרוסמן כסופר דתי בהדחקה. דחקה? בהחלט, אבל מן הראוי להתעכב עליה:

"הפילוסוף רנה דקארט גזר לוגית את קיום האל מעצם קיומה של אידאת השלמות. מאחר ששלמות לא יכולה להיגזר מתוך ניסיון חיים, היא בהכרח נטבעה בנו על ידי בורא כליל השלמות. גרוסמן אמלל את ברואיו בהעניקו להם נשמה-יתרה, שמתייסרת בשל הפער הבלתי ניתן לגישור בין המציאות לבין אידאת השלמות שטבע בהם. בוראם לא הרשה להם לדעת, שלכמיהה הזו לשלמות, לטוהר, לאינסופיות, לפלאי, לאהבה טהורה – יש שם: אמונה באלוהים (...). למען השם הנח כבר תפילין, גרוסמן!".

אל תגלגלו עיניכם. האמינו לה שהיא מאמינה לעצמה (ולפילוסוף רנה דקארט!): לאהבתנו הטהורה, לפליאתנו מהפלאי, לכל שאיפותינו לנשגב (הפילוסוף עמנואל קאנט!) יש שם – והוא השם. ויש כתובת אחת – תפילין. ולחילונים אין כל דריסת רגל במופלא מהם (גרוסמן דורש במופלא ממנו, אך הוא כאמור דתי

בארון). כך מעידה גב"ח על עצמה: "חילונים כמוני, שלא חשים את הנשגב, לא נרמזים שהוא חסר בעולמם". ואם אתבקש למנות את חטאי הימין בפני בית דין של מעלה, אפתח בזה: רידוד אלוהים או הטבע לפוליטיקה מגזרית.

נוכח הוודאות (כפועל יוצא של ההיגיון!) המוחלטת, היוקדת, האמונית – אצלנו ימשיכו מסורתיים ועתידיניים, אתאיסטים וחובשי כיפה, לשהות באי-ידיעה סוקרטית, ברוכה וסקרנית, כשאנו נוטלים לנו בחופשיות מארון הספרים היהודי וממגירת הסמים הפסיכדליים, מהמקרא ומהרקיע, מהעברית ומבליל לשונות העולם, כאלכימאים ומגלי ארצות. והנה בגיליון זה מצטרפים אלינו גם בני דודינו מארה"ב, שהם יהודים מלאים למרות שדגלם אחר, באנתולוגיה מיוחדת בעריכת ג'ושוע כהן, שהוא האדם היהודי ביותר שפגשתי בימי חיי.

מוסיל כתב: "רבים הדברים שאינם מוסברים, אך בשעה שאתה שר את ההמנון הלאומי אין אתה מבחין בכך". ובכן, לקול שירת ההמנון הלאומי עלינו לעמוד על משמרתנו – משמרת הדברים שאינם מוסברים, משמרת הקיומיות, משמרת המוזרות. מתפקידנו להשיב לחיים את מוזרותם, ולהשיב לספרותנו את תפקיד גילוי המוזרות. מדוע? ראשית כי החיים אכן מוזרים עד הסוף. ושנית כי זו הדרך היחידה לנצח במלחמת התרבות: להציע אומנות ממשית, שחוקרת את הלא-נודע והלא-קיים והבלתי-אפשרי ומוחקת את החיוך הזחוח, הכול-יודע.

ספרותנו היא ספרות אי-הידיעה, אי-הוודאות. ואם נגזר עלינו להיות מיעוט, נהיה מיעוט. ואם נגזר עלינו להיות מיאוס, נהיה למיאוס גאה – ממילא אנו מאוסים על עצמנו עד מאוד. המיאוס הוא בשר מברשרנו, מפסגות יצירתנו! רק דבר אחד לא נסבול – וזה הזיוף, ההתקשטות בעדיים ריקים מתוכן. לשם כך הומצאה הדת הלאומית, ומפני כך נסנו מפניה על נפשנו.

עודד כרמלי

עצם היש

- שני פוקר התאהבתי בעורכת 11
- עמנואל יצחק לוי קסנדרה 12
- יואב עזרא חמישה שירים 15
- מישל פלצ'יק שני שירים 16
- אמוץ גלעדי שלושה סיפורים 18
- גל עזרן לצלוח קידה 20
- תמר רפאל שלושה שירים 23
- ספיר יונס פשר הדברים 24
- עופר פרס אל הלטאה (ובחזרה) 28
- ערן שגיא מלך ישן 34
- נדב נוימן על ברווזים ואנשים 37
- איתן דקל שני שירים 38
- ערן עברון עד שהחלום ייכנס בגוף הידיים 41
- נח אנגלהרד מבול 42
- נמרוד ברקו הרהורים תת־עוריים אחדים 45
- ג'רמי פוגל אני סולח לכם על כך שיש לכם אף 46
- יונדב פרידמן מחקרים לשוניים 50
- אמריקע! ספרות עכשווית מיהדות ארה"ב
- ריצ'רד מייקלסון עוד שיר שואה 56
- בן לרנר המדיה 60
- אריאנה ריינס שירים מתוך "הפרה" 64
- סאם לפיסייט ההתנצלות שלי 68
- דיוויד אנטין שירים מתוך "די לחכימין" 80
- אדם ארליך סאקס סיפורים מתוך "הפרעות תורשטיות" 82
- אלברט גולדברט' שיר הנבואה 93

את/ה כאן

-

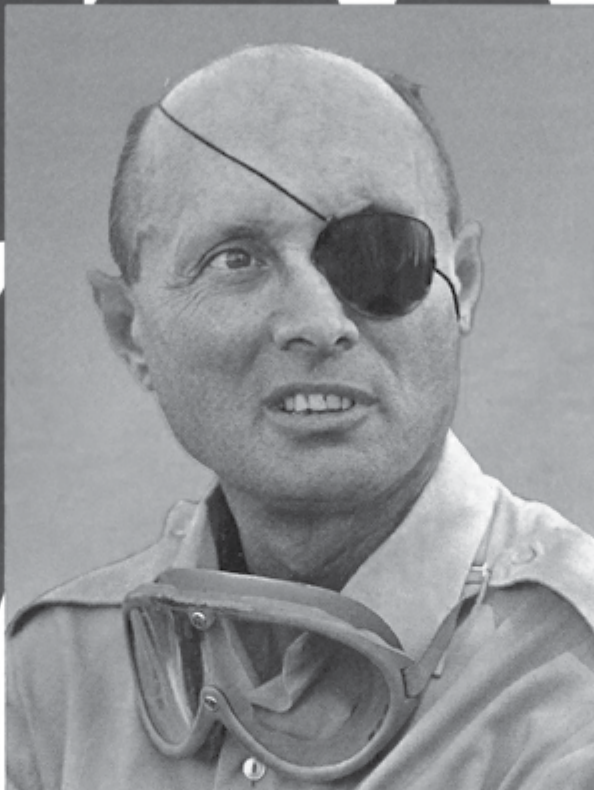
ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

משה דיין, שר הבטחון
MOSHE DAYAN, MINISTER OF DEFENCE

משה דיין, שר הבטחון
MOSHE DAYAN, MINISTER OF DEFENCE

התאהבתי בעורכת שני פוקר

קסנדרה

עמנואל יצחק לוי

1.
אם לְשִׁקֵּף רִזִּי־סִפּוּר
אֶז הַתְּאַהֲבָתִי בְּעוֹרֶכֶת אֶף אֵין פְּרוּשׁ
דְּבָר שְׁאֵנִי מְבַקֶּשֶׁת לְהַפִּיל אֶת הַפּוּר
כְּלוּמֵר לְהַפֵּךְ כָּל אֶבֶן עֲנִינִית
לְאֶבֶן בְּלִתִּי־עֲנִינִית
אֲדוּבָא דְּמִיתִי כִּי צַד נוֹכַל לְטַבֵּעַ
בְּחוּף מִשְׁחָה עֲנִינִיחַ
דְּבִקוֹת בָּלְבוּ שֶׁל מַעֲיוֹ־עֲנִין
(כִּי הָעֲנִין יְהֵא הַצֵּל)
וְלֹא נִחְדַּל עַד שֶׁנִּבְיָא אֵיזָה פִּרְס
יִשְׂרָאֵל. עַד שֶׁהִמְמַלְכָּה תְּהַנֶּהוּ
לְקַרְאֲתָנוּ בְּמֵלָא תַּקְצִיבִים
הוּא תַּקְצִיבִים חֲבִיבִים אֲתָם
שֶׁבְּשׁוּם אִפֹּן לֹא תִשְׁחִיחוּ אוֹתָנוּ

2.
נו, הַתְּאַהֲבָתִי בְּעוֹרֶכֶת
מָה יֵשׁ לְהַתְּבַיֵּשׁ
לֹא אֶסְתִּיר מִיִּדִּי:
שְׁיֹחֵר מִשְׁאֲנֵי רוּצָה לְכַתֵּב
זָבָה בִּי תִשׁוּקָה לְהַעֲרֹךְ
שְׁיֹחֵר מִשְׁאֲנֵי רוּצָה לְגֵאוֹת
זָבָה בִּי תִשׁוּקָה לְהַדְרֹךְ
שְׁיַעֲבֹנִי עַל קוּצוֹ שֶׁל יוֹד

שְׁיֹחֵר מִשְׁאֲנֵי רוּצָה לְצַעֵק:
הַיָּדָד וְאַלְלִי
זָבָה בִּי תִשׁוּקָה שְׁיַחֲכֹנִי

יַחֲכֹנִי בְּבֶשֶׁר הַחַי

קִסְנִדְרָה אֶהְבָּה אֶת שְׁמַעוֹן הַנֶּגְבִּי
אֶלְפִים שָׁנִים קְדִימָה רְאֵתָה וְאֶלְפִים שָׁנִים אַחֲרָה
וְאִישׁ מִיּוֹשְׁבֵי טְרוּיָה לֹא יָשָׁר בְּעִינֶיהָ כְּמוֹתוֹ
וְרַק הַלְדָּה הַפְּרִידָה בִּינֵיהֶם
כִּינֹן שְׁשֻׁמְעוֹן לֹא נוֹלַד עַד אֶלֶף תִּשְׁעַ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וּשְׁתִּים.

אֵלִים, אֵלִים רוֹכְבֵי עֲרֵבוֹת,
מוֹזִירוֹת תּוֹמְכוֹת בְּפִלָּה, כְּרוֹנוֹס הַחֲרוּף
לוֹ אֶף מְחִיתָם זָכְרִי וּבִשְׁכָּחָה נִצָּחִית תִּסְמְאוּנִי
אִם לֹא תִשְׁבִּיבוּנִי דְּבָר, אִם לְמוֹת שְׁוֹא תִנְיחוּנִי
מֵאַהֲבַת בְּגֶבֶר יַחֲשִׁבֵנִי אֲגִדָּה רְחוּקָה.

שְׁמַעוּ הָאֵלִים אֶת דְּמַעְתָּה שֶׁל קִסְנִדְרָה הַצַּדִּיקָה
עָתָה יִדְעוּ אֶת הָעוֹל אֲשֶׁר נִעֲשֶׂה לָּהּ
אֶף לֹא יָכְלוּ לְהַקְדִּים אֶת לִדְתּוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן הַנֶּגְבִּי
וְאִף אֶת מוֹתָה שֶׁל קִסְנִדְרָה לֹא יָכְלוּ לְהַשְׁהוֹת
מָה עָשׂוּ?

זֹאת עָשׂוּ:
שֶׁכֵּל הָאוֹהֲבִים יָמוּתוּ לִפְנֵי שְׁאַהֲבָתָם נוֹלַדְתָּ לְעִינֵיהֶם.
וּלְעוֹלָם לֹא יֵאָהֵב אִישׁ אֶת הָאֹהֵב שֶׁלִּפְנֵיו כָּעַת
אֶלָּא רַק אֶת הָעֵתִיד לְהוֹלִיד
לְעִינֵיו בְּעוֹדוֹ מֵת.

13
96

12
96

הסולם

יואב עזרא

הזוי

יואב עזרא

בְּנִדָּד מַחֲשָׁבוֹתַי לִילּוֹת לֹא מִצָּאתַי סְלֻמוֹת
עוֹדְנִי
תְּקוּע־אֶרֶץ
בְּמִקוֹמִי
שְׁלֵהֲבִים מְאִירִים מַחֲשֵׁף שְׁחָקִים
וְהִהִי שְׁמַיִם לְאֶרֶץ אֲבוּדָה מַחֲשָׁבָה יָפָה
שְׁאֵתָהּ
בְּחֶשֶׁבָּךְ
עַל
הַסֵּלָם
הַחוּצָה
מִתְחַתִּיזוֹת
שְׁאוֹל
הַחוּצָה
מִתְחַתִּיזוֹת
סִפֵּל
קִפָּה
אֶל יְדִית מַלְכוּתִית

סִירַת מִקְרָה עַל אוֹקֵינוֹס מַחֲשָׁבוֹת
צִפְרִדָּע מִשְׁמִים
רָקַע
לְאֶפְסוֹת
יָקוֹם שְׁאִינוֹ מַחֲרָשָׁה
לֹא חוֹרֵשׁ אוֹתִי שְׁמוּשׁ לְחֵרוֹת
בְּמַעֲלָה לִילּוֹת אֵין חֲדַר־מִדְרָגוֹת
לְטָפוֹס
עֲזָרָה
מַחֲלִבֶּטֶת
לְהַתְפַּרֵּץ
יְטוֹפְפוֹ
דָּגִים
תְּזוּזוֹת
אֵין־שֶׁמֶשׁ
כְּשֵׁאתָהּ אוֹמֵר בְּמַעֲלָה לִילּוֹת
מָה הַכּוֹנֶה? הָאֵם יֵשׁ חֵלוֹם בְּקִצָּה
כְּמוֹ מַעֲלִית אוֹ גֶּרֶם־מִדְרָגוֹת מִמֶּשׁ הַזּוֹי

15
96

14
96

-
ה
ב
ה
ל
ה
ב
א
-

מישול פלצ'יק

א

יואב עזרא

החושך

בואו נצא מהדרךמה אל הכלום והשום־דבר
הדרךמה
הספרותית
היא חשך

יואב עזרא

עלים

עלים לא ממתינים לנפילתם כמו בתחנת אוטובוס

מישול פלצ'יק

א

יואב עזרא

זהו

ופוחים על הטלויזיה
צעקות על הדוד שמש
בסוף
הכל
נגמר
לא
ופוחים
לא
צעקות
זהו
חבל שחיים מופתיים חלפו ככה

הבקר הויטרוגי הקיץ הךדמותו
מותח גפיו תמנון ומפהק כמניפה אל מול שמים חורים מאחיה.
להגות בו איני יכולה, להזות בו לכליל שמיטה
לדגמן מראית עין פאלו נואשה הייתי להוות גוף אל תוף ישות בחוצות
במסגרת הצנומה, מאנה לזרקור שבע מהיצירה הבזויה.
לכל היותר ענין שלו לחלות עצמי על ציר היום קולב לו.

17
96

16
96

-

ה

ב

ה

ל

ה

ב

א

-

Deus ex machina

אמוץ גלעדי

שתי ידיים נעות בתנועות מדודות, חותכות אומצה בסכין ומזלג, מקרבות נתח אחר נתח אל פה פעור; ואותן ידיים מקלפות פרי בשל, מקרבות פלח אחר פלח אל אותו פה פעור, באצבעות דביקות מעסיס; ואותן ידיים מתנועעות לכאן ולכאן, מתוות סימנים ומחות, אבל איש לא מניע אותן; ואותן ידיים שופכות דם, אבל אין לרצח מניע; ואותן ידיים רוחצות זו את זו, אבל מתחת לציפורניים נקרש דם שחור; ושתי עיניים נפערות מתוך פני איש, אבל איש לא פוקח אותן.

נחום תקום

אמוץ גלעדי

נחום רוצה להיכנס – מבקש נחום לצאת. נחום משתרע פרקדן, פורש איבריו, מיטיב ראשו על האבן. קופץ נחום כנשוח נחש, לקול זעקת שעון מעורר. נחום בוער בַּחֲמָה; מפרפר נחום כמו לב בתוך קבר. נחום קשור בשרשרת לאדמה, מתהלך על פניה כאוות נפשו, אבל נחנק ברצותו להמריא השמימה. כבול נחום בשרשרת לרקיע, משייט בו ככל העולה על רוחו, אך בנסותו לרדת ארצה – יישנק. אמת לא-אמורה אצורה בקירות – ימוטט נחום את הקירות! דממה דולפת מן התקרה – יבקיע נחום את התקרה! רוח מסתערת בעד דלת פרוצה – יקום נחום על יוצרו! יבתק שלשלאותיו, יתנועע מעדנות, רגליו נמשחות חֶמֶר, ראשו אפוף זהרורי כוכבים.

מאיגרא רמא לבירא עמיקתא

אמוץ גלעדי

מעל ההר הקפוא, ששביליו מכוסים כפור, שענפי עציו כורעים תחת השלג, חג ברקיע חישוק זהרורי. במעגל ללא ראשית, ללא אחרית, מסתחררים מלאכים שלובי כנפיים. צליל אחיד, שאין בלתו, עולה מן המעוף. בשתיקה שואגות הרוחות; בדממה ניתקים גושי קרח מן ההר, מתנפצים בתהומות. רק קול מעוף ריבוי המלאכים מהדהד בנדיקים, מערסל את חיות הבר המכורבלות במעמקיהם, רדומות. על הכביש המתפתל במורד ההר פיזרה יד נעלמה מלח; הנתיב נשאר פתוח. מכונית בודדה גולשת מטה, מחליקה בתנועות איטיות של בלימה ושחרור, עד הגיעה לגיא שלמרגלות ההר, מקום בו השלג מתמסמס בבוק. לצד הכביש, גדר כלונסאות תוחמת מרבץ חזירים וכלבים. נשיכות נענות בנגיחות, נחירות נבללות בנביחות, מבליעות את אוניסון המלאכים. המכונית נעצרת. דמות אדם מתרוממת מתוך הדלת הנפתחת, ניגשת אל המכלאה. ביללות רמות צובאות החיות על הגדר, משתוקקות אל אדונן.

גל עזרן

לצלוח קידה

הבזז לי
על פשוטי פריעות לא נובעות מרצפה
על אפסות פריעתי להתיר
לא התנסחתי התכונות רופפות
כונתי דבר אל בטלון
אל חזקתי שהיא איננה אלא בחזקת קיר
והבזז לי על פי נכרע כבר דבר והכרע
לכל החודרים בגנזים ראו כי ידעון
לא היה שם דבר
התול שאני מעזה עוד לדבר
שכל דבר שאני כבר הייתי ואינני עוד
מעין בושא להגיד שרונה היתה ממקום שהתאפשר
הבזז לי על פי נסחתי תועלת להגיד
שלא אחזתי בדמים
כי בחזקתי לא יתכנו הדמים
לא אחזתי דבר
פטרתי עצמי מהפקר
להגיד התפטרתי מרמיצת הבלים באילו שהן מזרקות כוספות
להגיד שהאבלות היא סתם.
איזו מין לולינות היא זו
איזו מין הלצה
וכיצד הליצנות
התהפכתי ראשים ראו אותי עם כל הידים
על כל הגפים גורפת צעדים, גורדת תשואות
נחרת חיוכים בגרונות
נוקלת איזו מין עזית של התכונות הפה.
על פי פרעתי דבר אז הכרע
במין ברדס עלום להתהלך ולמכר גנבה
להגיד נכונה להפתעות ליצנים
התהפכתי ראשים התבזיתי עם שלל גפים
איזו מין הפכה היא זו שאינה פרוכה בהסגרות ליצנים
ופשרי אינו מרצה. מקורו בחביון ברדסים
איזו מין גנבה זו לסתות מפנות להספקה
ופשר הלולין, הלצה
מקורו בחביון ברדסים לעגם
התהפכתי ראשים

21
96

20
96

התפלאתי ידים כלואות
הן נזלות של עזית התכונות הפה
ופשרי אינו מרצה, רוצה להגיד
שהתהלכות על כתם טוב אינה מופע
וכעת הבזז לי
כלומר לגסט
למשל לצלח קדה
והבזז לי הוא משל לצליחת קדה שפרושה לקמל
דהינו להתעלס עם עור נושר חורר
שמגע שאין חשים בו גוע ממנו צליחת קדות, דורש
דורש שוב להגיד למשל לצלח קדה
דהינו לגזל
דהינו להתעלס עם עור נושר חורר
ומדוע נבזז לליצן?
כי בחצר הוא מקלל אבנים?
ומה כבר עושה הליצן?
הוא טופל ברוח
הוא דוחק קהלים לגנזים
הוא נטפל לרוח
יש כזבים, כמו לנסות לצלח קדה
היא למעשה נשירת נמקים
שכן נמק סופו לנשר
דיון בדש חלצתי הנוסקת
שהשתפכות פוגמת פעלולי דיון בדש חלצתי
דיון בחליפתי החונטת כפתור ראשון
בנעיצתו מתרוממות הרמות קוהלות צובאות על עזית הדבר המדבר
קוהלות זזות פה
והבזז לי על שהנני הליצן
ומה עושה הליצן?
עגום מתהלך בברדס
וחומל על פניו

נמנום פוטיומקין תמר רפאל

לא עשיתי שום דבר היום וזה כואב בגב.
מאה פעמים אפשר לכתב את זה
כי מי לא יזדהה כי מי מאז התמוטטות
הגוש המזרחי בכלל מרגיש שהוא עושה

נגיד עכשו שאני משורר צעיר, שובב, עם חוב
והלם קרב.
עדין, לא עשיתי שום דבר היום
וזה כואב בגב.

מטות מבלגנות הן ירכמים של ספינות מורדים
מטות מבלגנות הן קול של דור
אבל הפל קולו של דור ואין הורה מכיר מגע ידיו
ואין מהפכה בים שחר וזה כואב בגב.

מטות מבלגנות משעמום, הן נקדעות מכל הקשר של חדר
כי רק לרגע מרימים אליו עפעף לצורך הרפית השוריר
ממאמץ המעקב והרפבת הפשר מהסיב
כי זה מאד מרפב.

איש לא חושב שהוא שכח תמר רפאל

איש לא חושב שהוא שכח את השירה
או את המציאות
שבכבודו ובצעמו היה יכול לפגע בשירה
או בכנפי הזבוב שבחלון המציאות. וזה נכון.

איש לא חושב שהוא נער שכור
שנרדם על הספה בבית חבר
והוא נמצא עירם, משתן או אגודל בפיה
על ידי אמא של חבר
אף הספה – מפיה
והסלון בועת נדל"ן תירותית אף מלאה בחול

והשכונה היא העולם ואמא של חבר היא העתיד
ובלי לנזף בו היא פותחת למחצה את התריסים.

וכותב שירה תמר רפאל

פשר הדברים

ספיר יונס

מרב שרצה לכתב שיר עשה כביסה
ומרב שמצא לכלוף היה צריך זמן
ומרב ששרטט צורות זמן
ישן במטת צורות
וכאב לו קו
והקו היה קבוע בין שן ליד
עור לעין, גב לשם
וקבתו פויה
ומרב שחפש רטיה
ומרב שברר שעות פתיחה וסגירה
ומרב שהקדמו ואחרו ושנו
הסדרי חניה
ישב בסוף בצל מנוף
כלו תלמל דבוק
ישב בתוף היגיעה והקולות יושב
ומנופף לזר ליתר בטחון
ומצטופף ומפנה לזר מקום
ושואף ושואף את ריחם הסביר

מגיחה מדומיה לא רגיונלית שלא חשבה להמצא
באותו מקום שבו התגלחה, אולי באמצע כפר או מאחורי שונית
באותה נקדה במפה בין המקלעת לפה כשהקואורדינטות
זולגות מחם לחם, מזגגות מהפוגה לתרחפת, כמו חפנים
שהאיבר החשוב בהן נוצר בכונה להתמלא.
לא פעם נאמר לנו שכדאי לבדק את פשר הדברים,
שאמנם יש להם נטיה להגיע בזוגות,
נגיד את ואני או אני ואת, ולעטות על צואר
מטפחת אדמה כמו מדבר בבקור רשמי כי הארס
משמש להאלחה ולאחר שכבר הכתר הכליון ככשלו
אפשר להאנח באמצעות שמוש מרבה באות א'
או להמתין להופעתו של כתם על חלצה ולומר:
"לא התכונתי להתנגו כן בראשך"
כאלו אמנות היא דבר רומנטי (ומה פשר הדברים הללו?)
ואין מדבר במודעה
או הצהרה בריש גלי וההיבסקוס נותר בינינו טרופי

אל הלטאה (ובחזרה)

עופר פרס

יש ימים יפים יותר ויש ימים של קדם
יש ימים של קיא ודם
יש ימים, נמצא אותם.
*

באור של בקר, מתחור, הלכתי אל השער,
באור לא אור, עשן צורב, בקשתי את השער.
שורות כתובות, בין האויר, זמרו תפלה זממת
באותיות לא נקראות ברכו תפלה זממת.

נצבתי אז על המפתן, תהומות תחתי.
ידעתי שעלי לצלל אבל אימה שלטה בכל
על המפתן, רוטט, אין לי בירה זה כל חיי

--"שמרי עלי, בתי שלי, נכנס אני בשער
שמרי עלי נפשי, אני זונק אל תהומך" --

לבן התקרה נפער אל תכלת השמים
אבל אני שקעתי במצולות הארגמן
זרועות ומלתעות כרוכות סביבי, תמיד היו שם
שנים ובטנים גדולות, זרועות מחלפות, חוככות,
בקול עמקטיפה לוחשת רק אימת שטן.

ים כהה, עכור. אין לו חוף ואין בו מים.
שוניות חדות, תלולות, בוקעות את מקצפיו.
לא לי לדעת אימתי נגזר עלי לצוף בו.
אין בי פחד עוד מן החיות שבין גליו.

נוטפות עינים מיציהן, לא לי לדעת למה.
לא לי לדעת מי שאל, לא מה השאלה.
קשפעמון צלצל, חלול, למי היו עינים?
(והתף לחש שבתחתית יש נחמה)

בקצה הדעת, בצד שמאל, חפטה הלטאה.
בקצה הדעת, ללא זמן, נצבת לטאה.
הרשויות כלן עומדות, משבצות בהנה
והדחיסות מלאה הכל

עינה,
עינה פקוחה.
היא נעה על צירה אבל
בכל כוון עוצרת
[אני חולם אותי חולם אותי חולם אותה].
לנצח הסתפלה עלי, לא הסתפלה אף פעם.
לא יתכן מקום אחר. אף פעם לא היה.
*

יש ימים דומים לזה, יש ימים של דרך
יש ימים של קיא ודם,
בתי שלי, נמצא אותם.

27
96

26
96

מלך ישן

אלון סיפר על מלך, מלך מימים רחוקים, שאהב סיפורים ולכן, בלית ברירה – היו אלה זמנים שלפני האותיות הכתובות – זימן אליו מספרי סיפורים. במקום לכבוש, במקום להגן, במקום להתעשר ולזבוח או סתם לשוטט, המלך הזה היה יושב בארמונו, באולם ענק, כחול – עשרות גווני כחול היו שם. קירות כחולים בהירים, וילונות כחולים בהירים יותר, מרצפות ענק מאבן כחולה כהה, כמעט סגולה, שהובלה לממלכה מארצות רחוקות על גבי שיירות גמלים ארוכות, שנמתחו מאופק לאופק – ולפניו שרשרת ארוכה של מספרים (כולם גברים. או נכון יותר – כולם נראים כגברים. ולעיתים היו פנים מוסבים אל מספר שבדיוק דיבר, ומשהו בקולו היה רך מדי, כמעט ענוג, אבל הנה, גם הוא בלבוש גבר, ובתספורת קצרה. גם הוא מגרד בישבנו, כשהוא עומד במקומו, חרד, אל מול המלך הבוחן אותו, והפנים שהוסבו היו מוסבות בחזרה אל שוק העוף או אל המחרוזת, ממשיכות ללטף חרוז אחר חרוז.) וכך סיפור אחר סיפור אחר סיפור אחר סיפור (וכו'). כל הסיפורים כולם סופרו שם, באולם הכחול – ובו עמודים כחולים בוהקים, ועליהם ציורי חיות כחולות (תנינים, פילים וחסידות) – כל הסיפורים על כל גרסאותיהם סופרו

$\frac{31}{96}$

$\frac{30}{96}$

– וכמה גרסאות היו לעתים לסיפורים, אלוהיי (באחת הגיבור פנה לימין ובשנייה לשמאל. בשלישית הגיבור רכב על סוס וברביעית הגיבור משך אחריו חמור. בחמישית בביתו של הגיבור נטרקה דלת ובשישית ענף עץ נקש על חלון, וכן הלאה וכן הלאה.) והמלך היה יושב על כסאו, מאזין, כשעיניו ופיו פעורים לרווחה בהבעת תימהון שרבים הבינו כרפיון, כלומר, כטמטום (אבל לא רפיון ולא טמטום, לא אצל המלך הזה, כי הסיפורים היו עולמות, וכל סיפור היה עולם, לעצמו, והמלך האמין שיש עולמות, האמין שיש עולם, והוא עבד את העולמות האלה, המלך עבד את העולם, ברוח נמוכה, מתוך יראה והכרה.) והמלך היה נרדם אל הסיפורים ומקיץ אליהם – נרדם ומקיץ, נרדם ומקיץ – ועם חלוף הזמן גופו נחלש, ורוחו התחזקה, קרי, כל ישותו הפכה הקשבה, ומשרת היה דואג לניקיונו ולתזונתו – ענבים ירוקים, תאנים סגולות, מים זכים מן הבאר העמוקה שבחצר (דמיינו לרגע את המים האלה, ואת כחול האולם הנשקף בהם, ואת זוהר החמה או חיוורון הלבנה ולהבת הנר ואת פני המשרת ופניו של המלך המרצדים על המים – ופני המלך גדלות וגדלות וגדלות, והמים מתכהים ומתכהים ומתכהים, וכעת רק פניו של המלך נותרים בהם – כשהוא מקרב את הכוס אל פיו ולוגם) – וסתיו אחד, קריר במיוחד, כשהשמיים החשיכו בשעה מוקדמת, והעצים עמדו עירומים והטילו צללים שהפחידו עוללים, המלך הזדקף – פתאום, המלך הזדקף, ולא כדי לנפוח או להוציא את איברו ולהטיל את מימיו בפח הכסוף שמתחת לרגליו, כלומר, לא הייתה זו הזדקפות פרוזאית – ובתנועת אצבע (זרת, שנסגרה על הכף והתיישרה שוב) המלך זימן את משרתו וציווה על תחרות בממלכה. תחרות בממלכה! תחרות! איזו תחרות? תחרות שבין מספרי הסיפורים. ולמה, למה תחרות, כך לפתע? והתשובה, שנמסרה מפה לאוזן, בלחישות ובקולות חזקים, קולות מופתעים, כלומר, לא מאמינים, התשובה היא – ככל הנראה זו התשובה, כי מי שמע את המלך בקולו? אף אחד לא שמע. כלומר, אולי המשרת שמע, אך המשרת מבוגר וקולו של המלך חרישי, ומי יידע מה נאמר שם, בין שפתיים לאוזן? – והתשובה? התשובה היא כי את המעשייה הראשונה המלך מבקש, המעשייה הראשונה שסופרה

הנה היא לפניך מלך, הנה היא לפניכם, מספרי סיפורים עמיחים, מספרי סיפורים אויבים, המעשייה הראשונה שסופרה אי פעם. מי סיפר? ולמי? לא נדע. וגם הגרסה שהגיעה אליי בשרשרת מסירה ארוכה היא, ככל הנראה, גרסה דהויה וגמלונית ביחס לגרסה ההיא, שלפני הזמן, כלומר, זו שהגיעה רגע לפני הניצוץ הקטן שהפך לניצוץ גדול, ויש להפסיק ללכת סחור סחור, ויש להתכוון – כולם

[illegible]

בלי שיידע שהוא והאדמה יהיו אחד. והמעין, והנביעה. היה קרפד?
היה. מי יזכור? אתם. אתן. אני. מי יזכור? מי יזכור אותי? ויקי.
ולב. ואוהד. ויואב. ונעה. וחיים. ומאיה. ונעמה. והלל. מי יזכור?
מי תזכור? מעין. נביעה. אין קרפד. אין צפרדע. אין זיכרון. אין
מלך. אין מספרים עמיתים ומספרים אויבים. אין ערן. יש מעין.
יש נביעה. די בה. חייב להיות די בה.

על ברווזים ואנשים

נדב נוימן

א.

הלילה התפזר על הבקר בתרסיס
 כמו תיר שקים שחוי אל עיר אחרת.
 מבעד לעלים ספוגי הטל
 אפֿשֿר לראות בקשי
 ברוז חוצה את האגם
 שני שבילים באלקסון
 רושמים דרך ומתפוגגים
 נעלמים כמו חלום נפרם.
 מה שנשאֿר הוא מים
 והצורות בין העצים
 דברים אצים להסתתר
 מפני כל מי שיסתכל
 מן הבקתה המפאֿרה שעל המים.
 אל תשאל מה זה
 רק אור ועמק
 רוקדים על הנחשף
 רשת נפרשת על הכל
 קרני שמש נוצצות ובועות מתפוצצות
 על הדברים שפבר סמנת
 ללא צליל וקול.
 לך בלי כלום אם כך תרצה
 אתה בעיר זרה לנצח

ב.

אני חושב על הברוז
 בריה הומוריסטית
 צנור אור ענקי
 איש-כנף דחוס וצבעוני

ג.

הר מתכסה בערפל
 פסגה עולמת בענן
 חרגול קופץ על מים
 (כמה זמן אני יושב פה)
 מתוך ערפל אז צץ
 מטיל בודד על הר

כמה טפסו במעלה
 ולא הגיעו לפסגה
 והירק פתאם רוקד
 כמו קרנבל של איש אחד
 המטייל עוד מנסה
 להיות יצור שלא נכחד
 נחשף הדר המתכסה
 אני ביחד, הוא לבד

ד.

להתבודד הוא שיר ביוניסון
 בדידות היא מדריגל ארף
 שרק היער העתיק ישמע
 ברוז חוצה באלקסון

ה.

ברכת היער לברוז:
 יהא זה החלל מתאים לרצונך
 כנפים רגל ומקור ינעמו בשכשוכך
 שלא תדע מכאוב, שתתאזן ותתרבה
 ותשמר עלי הרבה

ברכת הברוז ליצר:

שמש טובה
 גשם נכון
 פטריזת מצונות
 מינרלים מעלים
 טעים טעים
 שהכל ישיט בגבה ובמעמק
 כפי שהוא אמור

ברכת היער למטייל:

יהא זה החלל מתאים לרצונך
 שלא יגדל מדי
 תהא אתה מתאים לחללי
 שלא תגדל מדי

$$\frac{37}{96}$$

$$\frac{36}{96}$$

-

ה
ב
הל
ה
ב
א

-

מילוט/מבט

איתן דקל

בְּרַכַּת הַמָּטִיל לַיֵּעַר:
שְׁלֹא תַפִּיל וְלֹא תִשְׁדֹּד
וְלֹא תִקְרַע וְלֹא תִמָּרֵד

בְּרַכַּת הַבְּרוּז לַמָּטִיל:
גַּע בְּדַבְּרִים כְּפִי שְׁהֵם
בְּלִי לִקְרֹא לָהֶם בְּשֵׁם
וּבְלִי לְקוּוֹת לְדַבֵּר

בְּרַכַּת הַמָּטִיל לַבְּרוּז:
שְׁלֹא אֶתְפַּס אוֹתָךְ

בְּרַכַּת הַמְּשׁוֹרֵר אֶל הַדְּבָרִים:
שֶׁתִּקְחוּ אוֹתִי אִתְּכֶם

בְּרַכַּת הַדְּבָרִים אֶל הַמְּשׁוֹרֵר:
--

בְּחֶדֶר הַזֶּה הִסְתַּכַּלְתִּי קְשׁוֹת.
הִסְתַּכַּלְתִּי קְשׁוֹת, אֲנִי אוֹמֵר,
וְעַדִּין בְּחֶדֶר הַזֶּה אֲנִי
וְעַדִּין מִסְתַּכֵּל,
קְשׁוֹת אוֹ יוֹתֵר. חֲלוּנִי
הַחֶדֶר הַזֶּה, צִבְעַתִּי קִירוֹתָיו שְׁקוּף־אִישׁוֹנִים,
צִבְעַתִּי קִירוֹתָיו בְּקַרְבָּנוֹת חֲרִים שְׁחָרִים, אֲנִי
אוֹמֵר: הִסְתַּכַּלְתִּי קְשׁוֹת אֶל הָעֶבֶר הָאֲחֵר
שֶׁל הַמִּבְטָא. הִסְתַּכַּלְתִּי לֹאט.
בְּקִשְׁתִּי לְשִׁבַּת בְּתוֹךְ חֲדָרִים וְעַדִּין לִהְיוֹת לְמַפְלָט.

א

איתן דקל

39
96

38
96

בְּפָנֵי הַמְּדַרְכּוֹת מָה תֵּר אַחֵר הַתְּעוּפָה,
אַחֵר צְנִיחוֹת־דְּלִיפָה,
מָה שֶׁר בְּנִקְיִשׁוֹת וּמִחְרָעַם
וְנוֹקֵף וְחוֹכֵף וְשׁוֹטֵף –

הוא חָרַף שְׁעוֹד יִגִּיעַ כְּמוֹ הַלַּחֵשׁ לַיָּשׁוּן:
טפֹּת טפֹּת יְהִי רָקִיעַ. יְהִי בְּקִיעַ
בְּתוֹךְ הַמֶּה־אֵם, יְהִי נוֹשֵׁב.

-
ה
ב
ה
ל
ה
ב
א
-

עד שהחלום ייכנס בגוף הידיים

ערן עברון

1. אני חולם איש עומד במעיין ואומר אני כאן בשביל זה.

2. החלום מגלה שכל מה שראינו אחד

אני חולם את אחי מבקש להיפרד ממה שמפריד בינו לבין כל זה. את המעקה, את המנורה, את צל המעקה על הווילון הלבן, את הרוח עוברת בוילון, את אחי ואותי אני רואה כצל על וילון.

הצל מגלה שמעבר לחומר הברור כל זה אחד

3. התינוק (הבן של השכנה) בוכה. דרך החלון אני רואה אותו יושב ליד קוביות מפוזרות, התינוק בוכה עד שהאבא בא. האם האבא שב, האם התינוק בכה כי התפרק מגדל הקוביות, איפה השכנה בבית הזה. אני רואה אבא תינוק וקוביות מפוזרות.

הלוואי שהשכנה תבוא ותחבק את כולנו.

4. לפעמים אנחנו מבקשים מאחד הגדולים לבוא ולשבת לידנו. כשביקשנו מסבא להחזיק לנו את היד הוא אמר שעדיף לנו להיות עם ידיים פתוחות והניח את ידיו על כתפינו.

במקום להגיד אני מחזק את ידיך אפשר לעשות כמו סבא.

5. הידיים עוד לא מוכנות לצאת מגוף החלום עד שהחלום ייכנס בגוף הידיים

אני כאן בשביל זה

6. אחי מתגייס לצבא שנלחם בילד שבאחי. מי שיראה את הצל של אחי יראה שהילד גדל, שאחי הולך בתוך הילד שבתוכו.

7. גם בין הגוף ובין הרוח שבאה אל תוכו המפגש הוא המורה

גם להיות במפגש זו עבודת אדמה

8. אנחנו חיים בירושלים. איש עובר ברחוב וצועק ירושלים של מטה. אנחנו רואים את צל המים שבכוס המים שבידינו, במים משתקפים שמיים והפסיפלורה שמעלינו והפנים שלך.

9. אם יש מה לומר על העיר, אנחנו נדבר על היער.

10. מה טעם הסתר הפנים? אין אני יודע ורואה את צמח הפסיפלורה מטפס על חלוני, את הרוח עוברת בו, אם היה הסתר את שהווה בצמח לא הייתי רואה.

ברחוב עוברת אישה ואומרת, מתישהו במהלך השנה. אני מבקש לראות את הרוח שעוברת בה, והנה מתגלה בפניי ההסתר. אני עוד לא רואה את כל זה.

11. בסיפור פשוט יש את כל זה. עגנון בנה כפר ויער ובני אדם כדי לעשות מקום לרוח. האותיות נראות כמו מכתשים בירח, אפשר להביט בדף עצמו ולגלות את כל מה שהמילים מבקשות למסור.

41
96

40
96

מבול

נח אנגלהרד

הַגִּעְנוּ כְּמַעַט עַד בֵּיתָהּ וְהַמִּים הִגִּיעוּ עַד־קוֹ־הַבֶּרֶךְ
לֹא יָדַעְתִּי אִם יָכוֹל עוֹד אֵלַי כְּשֶׁאֲחַזֵּר לְבֵד אֶת הַדֶּרֶךְ

בַּת כָּמָה אָתָּה בְּכָל־לַיְלָה תִּגִּידִי? וּבַת כָּמָה אָתָּה הוֹלֶכֶת לְהִיּוֹת?
עַד מָהר תִּגְדְּלִי בְּמִקְצֶת? עַד מָהר נָסִי מָהר עוֹד לְחִיּוֹת?

כִּי גוֹפִי נִעְלָם תַּחַת לַמַּיִם, רֹאשִׁי צָף כְּמוֹ סִנְפִיר לִוְיָתָן
כְּבֵד נְשִׁיקָה בְּתוֹלִית עַל מִצְחִי כְּמוֹ פֶּטִישׁ עֲטוּף צִלּוֹפָן

אֵיזָה מָה אֲנִי עוֹשִׂים פֹּה בְּעֶצְמִי? וּמָה אֲנִי עוֹשִׂים אַמְכָּה?
עֲדִיף שְׁלֹא נִתְרַאֶה עוֹד יוֹתֵר? עֲדִיף שְׁלֹא נִתְרַאֶה לְפִיכָה?

חֲזַרְתִּי סָפּוּג כְּמַעַט אֶל בֵּיתִי וְהַמִּים אָלְתוּהָ הַיָּדִים
וְהַדֶּרֶךְ־לֹא־דָרָךְ וְאֵת לֹא אֵתִי וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קִלּוּ הַמַּיִם אֶתָּה

12.

אנחנו עוד לא רואים את כל הדבר שאנחנו באים אל תוכו ובכל זאת אנחנו משתדלים לראות את מה שכבר נמצא.

13.

הספר הזה הוא הקיר הרביעי של הבית הראשון שלנו ואת כל זה בנינו בשביל לעשות מקום לאמא לנגן לנו

14.

בשביל זה בית, בשביל זה ללכת יחד הילד ואני לגן הגעגועים בוקר בוקר ולהיפגש.

-

ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

הרהורים תת־עוריים אחדים בשולי ערפילית הטבעת

נמרוד ברקו

השולח יד בנפשו שאל־ראשית
על אודות ידו האחת שהשמיט־ראשית –
שאם האחרת, השניה, מה־תמית
טָרַם תבוא גאלת־דם בנפשו –
השית: שרגליו לא הולכוהו
וראשו אינו נשא במרומים
ושכליותיו עלולות להיות קרקע מרבבת
לטריליוני יצירי־קרקע־של־תאים
מרו־פפי־מעמד ומרו־פפי־סגלות
כי נדמה למי שעמד־לראות־ראשית
אל־ף־חבורות־של־לשונות־של־אש
מעל ענני־של־עור־עולם
שפסחו עליו על בשרו הנגיפי
שהציתו חלקיקים־של־עין
בעלית־העור־הוא: ואלה דמו בתורם ללשון שמתפצל
ונקרא לשון־של־שתוקית־כל־האברים
ועמד לתהות מעל לשונות־של־ים־בדמדומים
והשתעה על אודות בשרו רכיה ותולעי
ועמד להשליך את עצמו לשונות־של־ריר שיהיו
לא־הוא־עצמו־אז, לא־מתבפר;
ולא השליך אלא את הוא־עצמו־לא
ולא פס מן העולם;
וכאשר פס מן העולם לא פס מרבו־ככלו־מהו
ולפני ששולח ידו בנפשו הפטיר:
תולדות העולם הן לא תולדות הלשון
ותולדות הלשון אינן מתעלות על העולם־לשון
ותולדות העולם הן תולדות יצועי־בקטריה
ותולדות העולם הן תולדות יצועי־תאי־עור
ויצועי־בקטריה כשיר לספר את תולדות הלשון – שאלת;
ויצועי־תאים־עור כשיר לספר את תולדות הלשון
שאין חולשות על יציריה־התת־עוריים – שאלת;
ושאלת: העור מהו?
ונעניתי: העור הוא זה.
ושאלת: העין מהו?
ונעניתי: העין הוא זה וזה.
ושאלת: היכן מתחיל העולם?
ונעניתי: במשפט הזה.

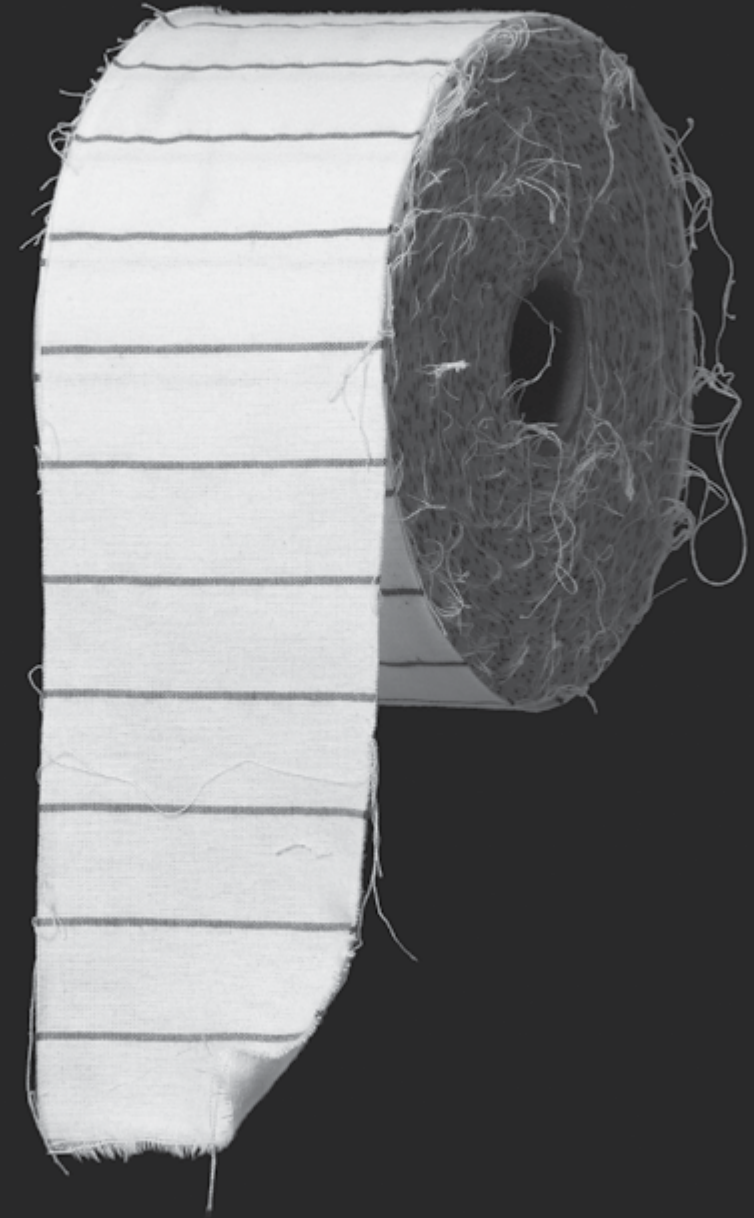
ושאלת: ומנין שעלה קול?
ונעניתי: הנה קול מעל לרקיע
ואין ראש מעל לרקיע כהוא־זה?
ושאלת: וכיצד אין ראש מעל לרקיע
והרקיע נמשך לעמק הארץ
והארץ אינה עומדת אלא בכל־הרקיע
בכל־מה־שיתכו־רקיע?
ונעניתי: אם בכל־הארץ רקיע כי אז
עור־הראש אינו מבקיע אלא את עצמו.
ונעניתי:
השולח יד בנפשו שאל־ראשית
ונענה־ראשית
שראשית־עורו־בכפור
שראשית־עורו־בכפור־גדול
והוא השולח יד בנפשו־ראשית
השליך ארפות את עורו־לא
וכפור נותר־לא
וכפור אדיר־ממדים
שכפור אדיר־ממדים ועצום
שכפור שמתגדל שבקטריה־מתגדל
שכפור אדיר־ממדים וגדול ועצום וריכי
שכפור שמתגדל בתוכי־כל־הארץ
זו בקטריה שמתגדל
זו בקטריה שמעמיד אברים־צל –
שמעמיד עינים שמעמיד זכוכית
שמתגשמות עינים שקורמות עור וגידים
שהן כמו בלונים־לולאה שעשויים מעור־מחלות
שהן כמו עור שעשוי מהלבן ומהאדמדמת
ומראה הנגע עמק מעור בשרו
רב־צורה הוא העור ההוא
מעשה חשאי, הד, מכלאות־של־מוניטין
ושאלת: הגאלה מהי?
ונעניתי: הגאלה מהי?
ושאלת: ירדו רקיעים שחר־ממדים על העולם־כלו.
ונעניתי: טָרַם ירדו אילורי־קיעים.
ושאלת: האם אֲנַחְנו מתגברים?
ונעניתי: כל אֲנַחְנו יורד חדרי בִּטְוֶקֶדֶשׁ אוֹרִים וְנִקְלִים וְתַמִּים.

ג'רמי פוגל

אני סולח לכם על כך שיש לכם אף

אני סולח לכם על כך שיש לכם אף
 חורים לא אלגנטים שעירים
 נכנס אור יוצא מגלה
 לפעמים גם מחלות מוציא
 איר יחד עם אינטליגנציה
 יחד עם תבונה ותודעה
 יש לנו בפרצוף אף
 איפה האף ואיפה מהירות האור
 בחלשתנו אנוחנו אפיים
 מסתירים גזים
 סתימות במעים דלקות בקרסל
 דליפות מהפה מהזין ומהכוס
 איפה שלא תריחו מסריח
 גוף קרקס חסר ישע
 בו האף הוא הליצן
 ובכל זאת
 ועל אף כל אלה
 אני סולח לכם על כך שיש לכם אף

47
96

מחקרים לשוניים

יונדב פרידמן

הרשינו למלאי על שום שהפכנו נספחות

אסיר מבע, אסיר זריעה, אסיר שפיעה, אסיר גרורה, אסיר חמצה, אסיר שפיעה, אסיר דמעה, אסיר מחנה, אסיר חנה, אסיר תולדה, אסיר רקמה, אסיר תורשה, אסיר דמים, אסיר אסורים, אסיר מוסרים, אסיר מסרים, אסיר רמזים, אסיר יקומים, אסיר בשר, אסיר חמרה, אסיר עליון, אסיר שפה, אסיר תחתונים, אסיר מותה, אסיר קרעים, אסיר ארוכה, אסיר קרומים, אסיר ענה, אסיר גאות, אסיר שקיעה, אסיר תקוות, אסיר צאצא, אסיר רדומים, אסיר חובה, אסיר רקיע, אסיר מרקע, אסיר עם, אסיר מוצא, אסיר משור, אסיר אבחה, אסיר נוי, אסיר קדשה, אסיר בר, אסיר מעזבה, אסיר סוגרים, אסיר צואה, אסיר מדון, אסיר שכיכה, אסיר עטורים, אסיר דרגה, אסיר בטל, אסיר צלחה, אסיר נשכחות, אסיר נמצא, אסיר מותרות, אסיר נמצא, אסיר אמתחות, אסיר נמצא, אסיר פולחות, אסיר נמצא, אסיר קרחות, אסיר נמצא, אסיר קדחת, אסיר נמצא, אסיר פחות, אסיר נמצא, אסיר פכחון, אסיר נמצא, אסיר חדק, אסיר נמצא, אסיר בדה, אסיר נמצא, אסיר חדק, אסיר נמצא, אסיר צדק, אסיר נמצא, אסיר היות, אסיר נמצא, אסיר הבאות, אסיר נמצא, אסיר אתכם, אסיר נמצא, אסיר עלילה, אסיר נמצא, אסיר מאומה, אסיר נמצא, אסיר גמור, אסיר נמצא

אין אסורים בטובה

כפוי סתימה, כפוי מכחש, כפוי זמורה, כפוי אגו, כפוי כליה, כפוי סכרת, כפוי פרנסה, כפוי עלומים, כפוי אל, כפוי הבנה, כפוי סופרגלו, כפוי קריאה, כפוי כירים, כפוי שלדה, כפוי חשיש, כפוי אלולא, כפוי בחיים לא, כפוי אכו, כפוי אינסולין, כפוי רעב, כפוי חלק, כפוי חסר, כפוי איפה, כפוי מצמוץ, כפוי עיר, כפוי נמאס, כפוי תאים, כפוי אפטה, כפוי דרכים, כפוי שרוב, כפוי לאו, כפוי שמות, כפוי נימוסים, כפוי אותיות, כפוי גורל, כפוי צלם, כפוי תמורה, כפוי תכף, כפוי מדרגה, כפוי שער, כפוי עצמים, כפוי חשש, כפוי טעמים, כפוי חזה, כפוי עבר, כפוי דלחות, כפוי חרום, כפוי גיל, כפוי פחמימה, כפוי רוח, כפוי עזיבה, כפוי זהוי, כפוי סמטה, כפוי פוטונים, כפוי דעיקה, כפוי רוצה, כפוי אבדה, כפוי ברקוד, כפוי עת, כפוי מאה, כפוי גרורות, כפוי מספיק, כפוי

ראש, כפוי גז, כפוי שפיעה, כפוי מגרות, כפוי הדחה, כפוי סתם, כפוי שמא, כפוי פטמה, כפוי דחי, כפוי תותבות, כפוי מרקם, כפוי ארץ, כפוי חדרים, כפוי צמא, כפוי גידים, כפוי שחי, כפוי נשיפה, כפוי כלים, כפוי פגיה, כפוי מזג, כפוי הבא

במקום שאין דירות השפדלי להיות עדו

טחובה כחדשה, שקועה כחדשה, נפוצה כחדשה, נכונה כחדשה, מתמוטטת כחדשה, מתענגת כחדשה, בדויה כחדשה, מענינת כחדשה, צפודה כחדשה, טרופה כחדשה, צפה כחדשה, מביטה כחדשה, פוזלת כחדשה, נחוצה כחדשה, בפנים כחדשה, נדבכת כחדשה, יונקת כחדשה, לוטשת כחדשה, מתכלה כחדשה, תחיה כחדשה, קוצפת כחדשה, מדממת כחדשה, עוגנת כחדשה, מסתלקת כחדשה, ארוסה כחדשה, מפוררת כחדשה, יצוקה כחדשה, מצוקה כחדשה, חוצבת כחדשה, חולצת כחדשה, גורבת כחדשה, שבויה כחדשה, מתקמת כחדשה, כהה כחדשה, קוהה כחדשה, מטיחה כחדשה, מזילה כחדשה, מזיעה כחדשה, כורעת כחדשה, עונדת כחדשה, מתיזה כחדשה, נמוחה כחדשה, הרה כחדשה, מקדמת כחדשה, קרישה כחדשה, עוסקת כחדשה, נמוכה כחדשה, גוועת כחדשה, חליפית כחדשה, חליפה כחדשה, יורקת כחדשה, מוריקה כחדשה, מתחככת כחדשה, פגועה כחדשה, מעננת כחדשה, צוללת כחדשה, מתדלדלת כחדשה, מפלטת כחדשה, נפלטת כחדשה, גוהרת כחדשה, עקשת כחדשה, קוטפת כחדשה, מעל כחדשה, כאן כחדשה, משיכה כחדשה, מושיטה כחדשה, פטורה כחדשה, דוברת כחדשה, לאט כחדשה, נפרדת כחדשה, מעשה כחדשה

יהי רצון מלפניך כשם שיהי רצון מאחוריך

לאט את היצורות, דק את היצורות, רם את היצורות, לעט את היצורות, לחך את היצורות, פזור את היצורות, מצה את היצורות, חפן את היצורות, שטם את היצורות, סתם את היצורות, שלף את היצורות, חלף את היצורות, חנף את היצורות, טפטף את היצורות, יקד את היצורות, כרסם את היצורות, לחץ את היצורות, עמם את היצורות, עלף את היצורות, יותר את היצורות, דחס את היצורות, צפוף את היצורות, מלא את היצורות, חם את היצורות,

 $\frac{49}{96}$ $\frac{48}{96}$

-

ה
ב
הל
ה
ב
א

-

עדין את היצירות, נשף את היצירות, פטם את היצירות, שפת את היצירות, געש את היצירות, מצוק את היצירות, שלח את היצירות, קרסל את היצירות, נפש את היצירות, צר את היצירות, שטח את היצירות, שרָבב את היצירות, חרץ את היצירות, עמק את היצירות, ראשית את היצירות, אחר את היצירות, סמך את היצירות, דלל את היצירות, צח את היצירות, לח את היצירות, רָדף את היצירות, נמוח את היצירות, שלם את היצירות, שלם את היצירות, קול את היצירות, ילל את היצירות, ברור את היצירות, צער את היצירות, לחש את היצירות, שרץ את היצירות, ילוד את היצירות, שומם את היצירות, מתוק את היצירות, רעד את היצירות, חי את היצירות, רוח את היצירות, פסקת את היצירות, שלב את היצירות, תדיר את היצירות, הלואי את היצירות, מפְרשים את היצירות, הפשיל את היצירות, תלול את היצירות, גשום את היצירות, מספיק את היצירות, עכשו את היצירות

סוף דְּבַר הכל נחיה

מאבן נחיה, פחמו נחיה, ראשתן נחיה, חשופית נחיה, סדק נחיה, אב נחיה, עקת נחיה, מעקה נחיה, קפוד נחיה, דרדר נחיה, יצר נחיה, אצטרבל נחיה, צרעת נחיה, פָּגַר נחיה, צחנת נחיה, חלל נחיה, שדרית נחיה, כלום נחיה, צלקת נחיה, טבור נחיה, מלון נחיה, תהום נחיה, שָׁבַר נחיה, חלוק נחיה, פסוק נחיה, אַזְבָּסֵט נחיה, גדול נחיה, ברוש נחיה, קורי נחיה, אל נחיה, מדרון נחיה, נוזל נחיה, שלבֵקת נחיה, מינֵקת נחיה, טל נחיה, דבש נחיה, פחל נחיה, בַּעֲלַת נחיה, מרדף נחיה, משת נחיה, כלת נחיה, תיקו נחיה, פליטת נחיה, אַנְחַת נחיה, בָּרַג נחיה, קריש נחיה, אָבַל נחיה, אָבַל נחיה, לא נחיה, הנהון נחיה, תנוי נחיה, ממזר נחיה, חם נחיה, אדמימות נחיה, גרוד נחיה, עקיצת נחיה, צנאח נחיה, נכוש נחיה, פָּאב נחיה, מרור נחיה, אַמְלָלוֹת נחיה, רף נחיה, משפב נחיה, בריחת נחיה, ביוץ נחיה, תשָׁבַץ נחיה, מט נחיה, מה נחיה, עוד נחיה, צרצר נחיה, צַאֲצָא נחיה, כְּמָה נחיה, עדף נחיה, פיס נחיה, כבוי נחיה, סיכת נחיה, בַּעֲרַת נחיה, אורולוג נחיה, תור נחיה, הריון נחיה, סְכָרַת נחיה, תַּאֲנַת נחיה, מתוק נחיה, ויטמין נחיה,

50
96

51
96

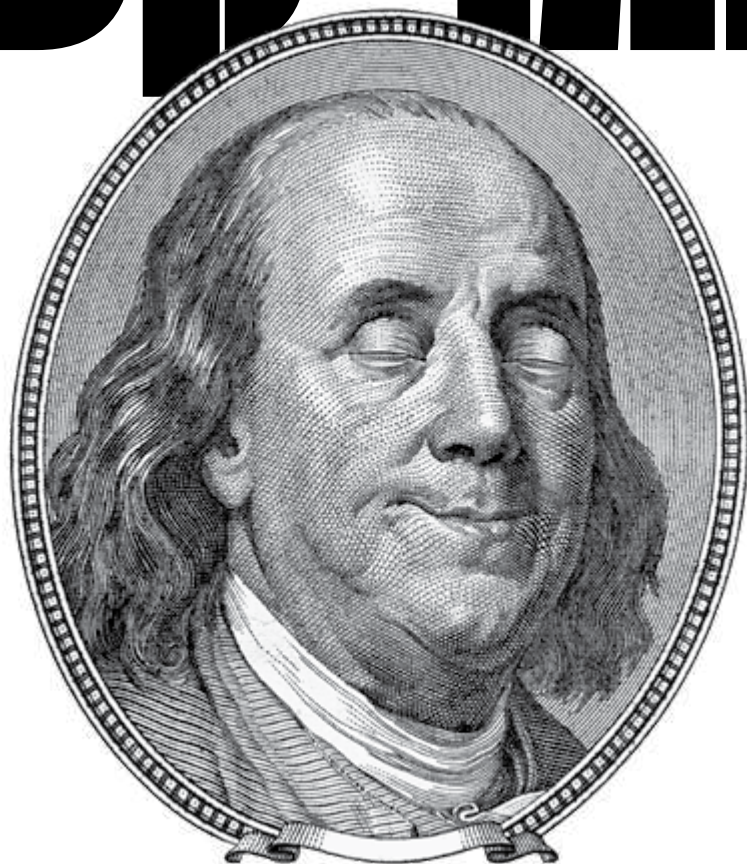
תוֹתָבוֹת נחיה, תרביית נחיה, גָּדַם נחיה, המִשְׁךְ נחיה, טינת נחיה, מקסם נחיה, מַגְלַת נחיה, חוֹף נחיה, שחר נחיה, ממילא נחיה, רָצִיתָ נחיה, זאת נחיה

דרוג אנרגטי של מרחצאות בעולם זה של מרחץ נשיה

מרחץ נקבים, מרחץ שפכים, מרחץ תעלות, מרחץ ירחים, מרחץ אסורים, מרחץ שָׁנִים, מרחץ חישות, מרחץ אפים, מרחץ סיסים, מרחץ געיות, מרחץ נעורים, מרחץ פְּעוּרִים, מרחץ פוֹעֲלִים, מרחץ משרות, מרחץ מרורים, מרחץ עֲנִיָּה, מרחץ גִּלְדִים, מרחץ תעודות, מרחץ תמרורים, מרחץ קבורות, מרחץ רפאים, מרחץ תַּקְרוֹת, מרחץ חמוקים, מרחץ פימות, מרחץ רמזורים, מרחץ שידות, מרחץ מרחצאות, מרחץ פְּתָבִים, מרחץ שְׁגִיאוֹת, מרחץ זבובים, מרחץ מהמורות, מרחץ סלעים, מרחץ קבורות, מרחץ עצבים, מרחץ בלוטות, מרחץ עוללים, מרחץ צלילות, מרחץ טבורים, מרחץ כלות, מרחץ כלות, מרחץ הספדים, מרחץ אַנְחוֹת, מרחץ דוממים, מרחץ עונות, מרחץ נִכְחָדִים, מרחץ חוצות, מרחץ טובים, מרחץ בוא, מרחץ פה, מרחץ די, מרחץ תודה, מרחץ תם

ערך: ג'ושוע כהן

אמריקה!

ספרות עכשווית
מיהדות ארצות הברית

מאנגלית: ארז וולק

שער: עידן אפשטיין

יִיאמר כבר עתה: מבחינה הלכתית מותר לאדם לשאת את דודניתו ואפילו לזיין אותה. ובלבד ששניהם יהודים, כמובן... ואם לרדת לפרטים, התורה מרשה ליהודי לשכב עם סבתו (בפרק יח בספר ויקרא אמנם נאסר גם על יהודייה לשכב עם סבה, אך לא בפרק כ). ישנם גם שלל כללים וחוקים לגבי דודות, דודניות ואפילו – להשלמת המעגל – לגבי אדם ונכדתו. יש להודות שהתלמוד מעדכן כמה מהתנאים (וטורח להסביר למה המקרים השונים של גילוי עריות בין הורה לילד ובין אח לאחות שבתנ"ך הם דווקא בסדר, שלא לדבר על ההומוסקסואליות המזדמנת ועל גילויי העריות בין בני אותו מין), אבל לאורך כל הדקדוקים, הפלפולים והבלבולים, עומדת בעינה העובדה: נישואי דודנים וזיוני דודנים (אך רק אם באו בברית הנישואים) הם גלאט כשר, ללא כל חשש טבל, עורלה ושביעית. זה לא מדהים? (זה מדהים!) ואל תעמידו פנים שאף פעם לא חשבתם על זה: הבחורה או הבחור או הַבֵּינ־לְבֵינ הלוהטים שדומים לכם, או שיש להם הפרצוף של אבא שלכם והגוף של אימא שלכם, או להיפך...

וזאת הדוגמה שעולה בראשי כשמדברים על היחסים, על היחסים היהודיים, בין ישראל לאמריקה.

בכל פעם שאני בישראל ושואלים אותי – השואלים נחלקים שווה בשווה בין אלה שאני מחשיב "ימין" ובין אלה שאני מחשיב "שמאל" – מדוע אמריקני מבטן ומלידה שכמוני כותב הרבה כל כך על ישראל, מי שמי ומי נתן לי רישיון, בדרך כלל אני עונה תשובה שהפחדנות הולידה. אני אומר משהו בסגנון: אני גם כותב הרבה כל כך על אמריקה, ועל טכנולוגיה... או שאני אומר: יש לי הרבה קרובים בישראל, יש לי הרבה חברים בישראל, העברתי

הרבה זמן בארץ, והיחסים בין ישראל לאמריקה דורשים ניתוח, או סתם קצת הומור... או שאני אומר: אני לא כותב על ישראל, אני פשוט כותב על יהודים, ורצה המקרה שיש הרבה יהודים בישראל, וזה לא בגללי, את התלונות נא להפנות להיטלר... או שאני אומר: אני גדלתי במשפחה יהודית מסורתית והתחנכתי בחינוך יהודי מסורתי ואני דובר עברית לא רעה ואפילו שקלתי פעם להגיש בקשה לאזרחות אבל בסוף החלטתי שלא, כי דרכון ישראלי עלול לחבל בעבודתי העיתונאית, ובאמת, ברצינות, תכלס: אתה מנסה לשכנע אותי לעלות לארץ או שאתה סתם רוצה שאפסיק לכתוב?

או גם וגם?

אני שונא את העובדה שעניתי את התשובות האלה – לעיתונאים, לחברים, לקרובים. התשובות האלה הן בעיניי בגידה, בגידה בעצמי ואפילו בַּאֲנָשִׁים – טובי הכוונות לעיתים, אך הרעילים לעיתים קרובות – ששואלים את השאלות.

כי התשובה האמיתית ביותר שאני יכול לתת לשאלה באיזו זכות אני כותב על ישראל היא זו: **מותר לי לזיין את בת דודה שלי! מותר לי להתחתן עם בת דודה שלי! אולי אפילו מותר לי להרוג אותה** (בהזדמנויות מסוימות, מוכשרות הלכתית)!

כוונתי היא זו: "לזיין – להתחתן – להרוג" הוא משחק מותר ליהודים, ואם היהדות מרשה לי לשגול את פרי חלציו של דודי מקשר דם, או את פרי בטנה של דודתי מקשר דם, אז היא בהחלט מסוגלת לסלוח לי על שכתבתי רומן על... הנתניהוז. והיא בהחלט מסוגלת גם לסלוח לישראלים, לפחות לישראלים יהודים, על שיקראו אותו – ואפילו לכל אדם מכל מדינה, או לפחות לכל יהודי, על שיקרא כל דבר שכתבתי, בכל שפה – כי, שוב, גילוי העריות קיבל חותם הכשר מבית דין, ואף אחד לא רוצה להשתייך לעם, לאומה או אפילו לסתם מועדון אוהדי כדורגל שמאפשר לחברים בו לקיים יחסי אישות עם קרוב משפחה אך לא לכתוב עליו; אף אחד לא רוצה לטעון או שייטען עליו שהוא בן לקהילה שמזמינה

אותו להינשא ולהתרבות עם קרובי משפחתו אך אוסרת עליו את ההתייחסות הלשונית לאותם קרובים.

העבודה משחררת, בטח, בסדר – אבל לא מצטטים באותה תדירות את שאר השער לאשוויץ: גילוי העריות משחרר עוד יותר. ולמה לא לנהוג בתרבותך, או בתרבויותך, באותו אופן שאתה נוהג במשפחתך? באותו זעם אוהב ובאותה אהבה זועמת?

ההתייחסות האינטימית הזאת אל הקהילתי, אל הקיבוצי, היא מעשה טבעי לישראלים (יהודים). באופן חוצה עדות ומעמדות, העברית יוצרת משפחה. ובעיתות מלחמה – או בעגה הישראלית: בעיתות מבצע – עצם האיום מְמַשֵּׁחַ, ולו לרגע קט, חילונים ודתיים יכולים לחלוק מיטה, או לפחות מקלט מהטילים. באמריקה זה לא קיים: אין לכידות, אין עיקרון מאחד. שום דבר לא מלכד את שורותינו. בסופו של דבר, אין שום "אנחנו" אמריקני. ועל כן שומה על כל פרט באותו אנחנו-שאינו-אנחנו לחפש משפחה משל עצמו, ויש המוצאים אותה בזהות משנה כזו או אחרת (שכולן גזעיות, אתניות, מגדריות, בעלות צביון פוליטי), ויש המוצאים אותה ב... לא יודע... בסדרות הסטרימינג האהובות עליהם, במותגים האהובים עליהם.

זהו החוזה החברתי הדמוקרטי החילוני, חוזה שכולל את האזרח אך אינו מגדיר אותו, ומשאיר את מלאכת ההגדרה העצמית בידיו.

בדפים שלהלן תמצאו דוגמאות אחדות להגדרות העצמיות האלה – דוגמאות בשירה ובפרוזה שנכתבו באנגלית בידי סופרים שנולדו באמריקה ו/או גדלו בה, ושבעצם ההיענות להצעתו לכלול את יצירותיהם באסופת קטעים שחיברו יהודים באמריקה הסכימו רשמית להגדיר את עצמם... כיהודים באמריקה.

מקנן בי חשד שגם אילו פניתי אליהם בהצעה לכלול את כתיבתם באנתולוגיה של אנשי מאדים אֲבִינֵרִים הם היו נענים בחיוב – וזו, אציין, התנהגות אופיינית מאוד הן ליהודים הן לכותבים.

הם כותבים באנגלית, אותה שפה מתנחלת-עולמות כבירה שהשימוש הרחב והנרחב בה עושה את דובריה הילידיים – על פי רוב דוברי שפה אחת המתוארים בלעג כאווילים מְתִיירִים – למומחים של אגב לניכור, ולאופן שבו הזר עשוי להיות מוכר והמוכר זר.

יש בין הסופרים שלהלן כאלה שהם ידועים באנגלית – ידועים בקנה המידה הספרותי – ויש כאלה שאינם, אבל כולם, אני אומר לכם, כולם דודניכם, ועל ידי המתרגם הווירטואוז ארז וולק¹, הם הביאו לכם נייעס מהגאָלדענע מדינה – המדינה שהצילה את הוריי הוריי כאשר ישראל, או פלשתינה, לא יכלה להצילם, המעצמה הכובשת הבכירה בעולם שלפעמים, כשאני שיכור או מסטול, אני עדיין חושב עליה כעל מושב הגלות שלי.

$\frac{57}{96}$

$\frac{56}{96}$

1 הכול שקרים. [הע' המת']

עוד שיר שואה

תרגום: ארז וולק

ריצ'רד מייקלסון

א

אני צופה בהם מסתדרים בשורה, כמו לחיבה, שנים־שנים,
מפספסים בשקט, ואחרי
שהמורה עוברת, משהו דוחף, וזה שדחפו אותו מתחיל
לרדף. ככה צעדו היתומים בורשה בארבעים ושנים,
אני מספר לממשמעים: לפי הסדר ולפי פקדה. ואני עומד
לפצח בספור המהיר ההוא, זה שהם עוד לא מכירים, ואז עוצר
לפתח את הדלת להכניס מעט אור. ושוב הם שם, ידיהם על המתנים,
כמו צמד סטוג'ים, מלאך המות ומלאך השכחה,
קומיקאים של וודביל, ילדים מעקמי פנים בלי תקנה,
תקועים לעד – אתה ראשון – לא־לא, אתה – במסגרת הדלת
הקטנה מדי
של המוזאון אשר, בהעדר מלה טובה יותר, אכנה ילדות.

ב

אמרת מלאכים? מובן שהתכונתי לדודות הגדולות שלי שאתם
עוד לא פגשתי. אחותי קראה להן **שלא תדע**
ושלא תשכח. אני העדפתי **חזרת וחרסת**,
כריף המצה המר־מתוק שמכרסמים בפסח בין תפלות.
כל מי שהכרתי עוד היה אז בחיים, ולאף אחד לא היה אכפת שבונציה,
באותו הקיץ ממשי, גינסברג, בשם היהודים, מחל לפאונד.
כלום לא ותיתי על הבר מצוה של עצמי בעבור סוף שבוע
במיאמי ביץ'
ששם המנהל החברתי ואלוף השפלוברד מחגורת הבורשט דרום
חנך את השטיק There's Noah business like Shoah business,
רגע אחרי
שלייאן הלמו שלחה אל הבימות את אנה פרנק שלה, נטולת יהדותה.

ג

אתה כותב עוד שיר שואה? הבו שלי שואל.
הוא אומד את כעסי על ההפרעה – סוגטת אהבה,
פחות? – אבל צריך דלק בשמונה דולר רק כדי להגיע
לעבודת הקיץ שלו. **לעזאזל השיר, אני צריך פה איזה שקל,**

ד

הוא שר, ומשבש את רביקוביץ' ואת סנופ דוג בו בזמן. שירה
לא היתה בכלל בבית אבי, גם כסף לא, המשקופים שלנו
אמרו **פסח**; אף שבמקרי הדחק אבא ידע לצטט מכתבי קיפלינג
את "גונגה דין". אתה מזמן לצחק, אמי אומרת, אבל תסתכל
במראה ואני פה כדי לספר לך שאבא שלך היה אדם טוב יותר
מכל הפאונדים והאליזטים האנטישמים האלה ביחד.

59
9658
96

ה

אתה כותב עוד שיר שואה? מלאך המודעות,
שיושב בהגותי על כתפי הימנית, ושאני מרבה להתבלבל בינו
ובין תאומי הדו־ראשי הנע ונד, מלאך המצפון, שואל.
ועכשו אני נזכר בחדר העבודה שלי, העקדה מעל לשלחו,
המאכלת השלוחה למטה, המלאך מה־שמו
עוצר את זרוע אברהם המגאלת באפן לא אמין בדם. ומפני
שאני, שהגליתי שמה למרתף עם בוא יצחק שלי, שכחתי
את הציור ההוא, הוא התנוסס עשרה חדשים מעל ראש בני הילוד.
נדמה לי שאני רעה מפני שאני שוכבת במטה חמה, בתי מכריזה,
עורכת חזרה על אנה פרנק שלה ומשתקת להוטה למחיאות כפיים.

ו

שֶׁרֶף הַכָּל אַחֲרֵי מוֹתִי, אָמַר קִפְקָא וְתָחַב אֶת רֹאשׁוֹ
הַיְּהוּדִי הַטְּרוֹם-מִלְחָמָתִי לְעוֹד אֶחָד מִשִּׁירִי. הוּא מְנַסֶּה לְהַסְבִּיר
אֶת אֶרֶץ הָאֲבוֹת לְחֹסֶר הָאֵב. מִמִּילָא אִף אֶחָד כָּבֵר לֹא קוֹרֵא שִׁירָה,
אִמִּי, בְּמוֹבָאָה מִיּוֹמָנָה שְׁלֹא פִּרְסָם, כּוֹתֶבֶת. וּמִי
אֵינִי רוֹצֶה לְחַיּוֹת גַּם אַחֲרֵי מוֹתִי? בְּתִי מְדַקְלָמֶת.
אֲנִי לֵיד הַשְּׁלָחַן שְׁלִי, קְבוּר שׁוֹב בְּמִרְתֵּף הַטָּחוֹב הַזֶּה, מִתְחַנֵּן לְשִׁקָּט,
וּמִלְמַעְלָה אֲנִי שׁוֹמֵעַ אֶת דּוֹדֵי הַגְּדוֹלִים אֲבוֹט וְקוֹסְטִלוֹ מְתוֹכְחִים,
וְעֵכְשׁוֹ הֵם רוֹדְפִים זֶה אַחֲרֵי זֶה בְּמִטְבָּח כְּמוֹ שׁוֹטְרֵי קִיסְטוֹן,
וְעֵכְשׁוֹ הֵם מְפַרְכְּסִים זֶה אֶת זֶה כְּמוֹ אֲלִיּוֹט וּפְאוּנֵד, וְעֵכְשׁוֹ
הֵם מְנַחֲמִים זֶה אֶת זֶה כְּמוֹ מִלְאָכִי הַמּוֹת וְהַשְׁכָּחָה.

ז

שִׁקָּט, אֲנִי צוֹעֵק; מַעֲנִישׁ אֶת הַפּוֹשְׁעִים שֶׁהִחָזְרוּ כְּצֶמֶד חֶמֶד –
בְּרֹאשׁ מְשֻׁפָּל וְיָד בִּיד; שְׁנֵי טְרוֹם-מִתְבַּגְּרִים יָפִים שְׂנֵת־פֶּסוֹ מִתְחַבְּאִים
מֵאַחֲרֵי עֲרֻמוֹת שֶׁל מְשֻׁקְפִים, מְזֻדּוֹת מְחַרְמוֹת וּמִגְלּוֹת מְחַלְלוֹת.
אֲנִי רוֹצֶה לְהַעֲמִיד אוֹתָם מוֹל **מַגְדֵּל הַפְּנִים** הַדּוֹמֵעַ הַזֶּה וּלְלַמֵּד אוֹתָם
אִיךְ מִתְנַהֲגִים בְּמוֹזָאוֹן. אָבֵל הֵם עֲדִין חֹסְרֵי חֲרָטָה, מְצַחֲקִים
וּמְחַלְפִים שְׂנִינּוֹת, פְּרָחִי הַמִּלְאָכוֹת הַמְבַדְרִים הָאֵלֶּה. אֲנִי תַכְנִנְתִּי
לְצַשֵּׁט אֶת קִפְקָא אוֹ אֶפְלוֹ קִיפְלִינֵג, אָבֵל בְּרוּר שְׁאֵבֶדְתִּי שְׁלִיטָה
וְעֵכְשׁוֹ

אֲנִי לֹא מַצְלִיחַ לְזַכֵּר שׁוֹם דָּבָר שֶׁבָּאתִי לְכָאן לּוֹמַר. **יֵלְדָה אֲנִי,**

בְּסֹף הַכָּל,

רוֹצֶה לְצַחֵק בְּקוֹל, לְשִׁיר וּלְשַׁחֵק, אֲנִי לּוֹחֶשֶׁת כְּשֶׁאֲנִי פּוֹתֵחַ אֶת הַדֶּלֶת
לְהַכְנִיס מַעַט אֲוִיר, נוֹחַן לָהּ לְשַׁחֵק, וְלוֹ רַק הַיּוֹם, בַּחוּץ בְּשִׁמְשׁ.

המדיה

----- תרגום: ארז וולק

בן לרנר

אני הולך בין ערביים בכר הדשא הארוך, מקליט בטלפון את שיר הפרוזה הזה, וזאת העבודה שלי, קדומה כמו ההרים, כמו הלחם, כמו הרי ההלחמה ששם זורם הזרם, זרם ירוק. כשאתה גומר להקליט, פרח פִּיך מיובש. על העצים יש שקיות פלסטיק שחורות וקיני צרעות ופשר אין; נטל היציקה – עליי. וזה אני, זה בן, סתם מתקשר לשאול מה נשמע. אני בדרך לאסוף את מרסלה מהמעון ורק רציתי לשאול איך היה לך בנסיעה. אני בטוח שהיה קשה לראות אותו ככה. בכל מקרה, אני אוהב אותך ואני פה. תני צלצול כשתוכלי. אהיה עד שלהי המאה התשע עשרה, שאז עץ מגולף מתחלף בפלדה מלוטשת, בייחוד בפני אגמים. נכון לפעמים אתה קולט שירד גשם רק כשהוא נפסק, דממה נושרת על הגג, נקלחת על הזגוגית? זאת המקבילה הדתית של זה, בייחוד במזיקה ובשדות יישוביים, כרי דשא ארוכים. מְלָכוֹת חורפות הן נפלאות בתור חיות מחמד, רק אל תצפה שיבינו את הכתיבה שלך, איך שינית הטעמות כדי לטמון תחושות לקראת הסובייקט הקיבוצי שאולי יחוש אותן, עבודה טובה אם תוכל להשיג אותה, ולא תוכל, אף אחד לא יכול, לכן הדיסציפלינה במשבר, עסקי הפרחים החתוכים האלה, קפלים

$$\frac{62}{96}$$

$$\frac{63}{96}$$

יישוביים, שקילות כוזבת. אני זוכר שהתראיינתי למשרה הזאת. לבשתי מעיל כנפות ריג'נסי מקטיפה ובו חור קטן בשמאל החזה במקום שכדור העופרת חדר לתוך אחד מחמשת המבנים דמויי הלב של אבי סבי. הוועדה קיבלה אותי במלון האייט. בחדר היה שטיח מיגרנה; סצנת נהר שגרתית התנוססה מעל למיטה. אחרי דברי הנימוסים ביקש ראש הוועדה שאשיר, ועד מהרה החלו המים המצובעים לקלוח. קשה להאמין שזה היה לפני יותר ממאתיים שנה, כשאנשים עדיין באו לטיסה במיטב מחלצותיהם, ומהילדים צופה לבלוע אור בנוצותיהם שחורות־העל, המעלימות קווי מתאר. הן ודאי התפתחו כדי להבהיל טורפים, לשוות לנו מראה עמוק, כדי שברגע הכי פחות צפוי נוכל ליצוק אלומיניום מותך למחילותיהם התת־קרקעיות, ואז למכור בתור פסלים בֶּרֶשֶת. אך אם אי פעם ראית תבנית סעיפית באגם קפוא, ברק לכוד בפלסטיק קשיח, או את העורקים העדינים בכנף חרק (העורק הרביעי בכנף נקרא מדיה), אז כנראה הרגשת שרוח כלשהי פועלת בעולם, או פעלה, ושתפקידו של האמן הוא, או היה, לעשותה נראית לעין. אני נחוש בדעתי להתפעל מכל מסלול מוכסף ומסועף, בכל מקום שאיתקל בו, בגלל זה התקשרתי. אני יושב בגרנד ארמי פלזה ליד המזרקה שהושבתה עד האביב, ואז תשוב לתת ביטוי חושני לחירותנו. במילים אחרות, אני בעבודה, מוצא סדרים חדשים לסעפּעפּים, מושח מבנים מתים מיסודם בשמן חֶלְבִי שפיתחתי לשם כך, חושב עלייך, אוזן בך בעיני רוחי כמו גחליליות בתוך זכוכית, קרה למגע, זרם ירוק. את פשוט לא יכולה להאשים את עצמך. בפעם האחרונה שפגשתי אותו סעדנו יחד בפורט גרין והוא הרג אותי בחיקויים שלו, בייחוד של ג'ון. הוא שתה, אבל לא יותר מדי: קוקטייל אחד, יין לבן. היה רק רגע מוזר אחד, וזה כשנאלצתי להציץ בטלפון כי קיבלתי המון הודעות ורציתי לוודא שהבנות בסדר. הוא קצת התחרפן: אני משעמם אותך? אתה צריך להתקשר למישהו? אבל התנצלתי והמשכנו הלאה. יותר מכול הרגיעה אותי ההתרגשות שלו לקראת העבודה החדשה, אפילו שהשכר לא גבוה. אמרו שייתנו לו להשתמש במדפסת התלת־ממד לדברים אישיים שלו והוא ממש התלהב לקראת זה. בכל מקרה, אני אוהב אותך ואני פה. עכשיו אני צריך לאסוף

את מרסלה אבל הערב אהיה בסביבה, מקדם הברות, מנסה להימנע מהמלכודות התאומות של רגשנות ופרוצדורה גרידא, נוטל כשבעה עשר מיליגרם, עלים קהי שיניים באורות תנועה, לא מסמנים דבר אלא ממלאי מקום. לאחרונה, הבנות שלי שואלות מה אני עושה כשהן בבית הספר; אני רוצה לומר שאני מכשף בנגינתי את משיט המעבורת כדי שחיות מחמד אבודות יוכלו לחזור, שאריחי המגנט מסתדרים מעצמם במבנים משושים סבוכים לקול זמרתי, אבל הן יודעות שאני לא טיפוס מוזיקלי, שאני מתאר את המוזיקה של אחרים, לוכד אותה בפלסטיק קשיח. בהכנסות אני קונה קצף לכידה שעוטף את הקן לקטל מושלם ותליון שדומה לחשבונאית פנינים קטנטנה, מסחר הוגן. איך נראה יום רגיל אצלך? אצלי, הפרי מעורפל בשוליו ופני חברים מסוימים הם רק רמזים, בשעה שאחרים מצייתים לחוקי הנראות הרגילים באופן שנראה מעושה יותר ויותר; למה להצטייר בחיות אם בין ערביים עכשיו, כבר עידנים? אני לא יודע אם צדפות חשות כאב, אני אפילו לא יכול לדעת אם בני אדם אחרים חשים כאב, אף על פי שאני מזהה את הדבר שהפילוסופים מכנים "התנהגות כאב" אצל אהוביי בחילופי העונות. צרור את גבעוליהם בחוט דנטלי ללא תוספת טעם ותלה אותם במהופך, אבל אל תציג אותם בקרבת חלונות פן ידהו, פלדה מלוטשת מתחלפת במים צבועים, היפוך פאזה, סיבוב פראזה, הפליקות משחררות אנרגיית־מעט והקציר הוא מנת חלקי. ביום מן הימים ארצה להביא את בנותיי לעבודה, אבל לא היום. היום הוא פרחי זכוכית חתוכה מחוזקים פנימית בחוט ברזל, מערכת בקרת תנודות, המקבילה הדתית של זה, זכוכית רתוכה שהן צעירות מכדי להבין, ההשפעות מתונות מדי. קיניהן עשויים נייר, הן מבדילות בין רסיסי כוורת זרה ובין מכורה, לפועלות ולמלכתם מניעים שונים, אלה שלוש הדרישות לשירה, ליצירת זמרים שיאכלו גם בשר וגם צוף, שהם מזינים בו זחלים באוטובוס הביתה. מרסלה מושכת ברצועת העצירה הצהובה, אבל אף פעם לא חזק מספיק, אז צריך לעזור לה בלי שתדע, לומר "כל הכבוד". אמור "כל הכבוד" לעולם הרגיש אם ברצונך לעודד כישוף־מחדש, שהעצים יישארו בקשר עם עוצמותיהם, תחום הצמיחה ההולך ומצפין של המגנוליה, למשל,

$$\frac{64}{96}$$

$$\frac{65}{96}$$

שבקרוב תהיה עמידה לקור מעבר לאזור ארבע. איך שאנחנו אומרים על הילדים שלנו "הם נפלו" כדי לומר שנרדמו עושה אותי זכוכית, זכוכית רכה רוכנת בכרי דשא ארוכים, שֶקֶר שכל דור ממציא מחדש ודוחה, תנועת נדנוד. שאחרת אתה מערבב גלולות עם ג'ין והחברים שלך מתדיינים אם זה נחשב ניסיון אמיתי, פזיזות, קריאה לעזרה, ובסוף מחליטים שזה לא משנה, זאת התנהגות כאב, צריך לאשפז אותו, לנטר אותו, להחסות אותו, להלחין אותו. בכל אופן, הבנות נפלו ואני יכול לדבר. אני סתם מקליק על דברים במיטה, ביקורת מאת מישהו בשם בסקין, שאומר שאני חסר רגשות ושונא אמנות. מבעד לתריסים אני רואה את הקצה הכחול של הסיגריה האלקטרונית של השכן מאותת באפלה, גחלילית קרה. הדביבונים יורדים מקיניהם בעליות גג מחולטות לנדוד ברחובות קנסינגטון; עברנו בקיץ שעבר, יש לנו חדר אורחים עכשיו, בואי לבקר. אני לא מאמין שלא ראיתי אותך מאז החתונה שלו.

בן לרנר (יליד 1979) הוא משורר, סופר, מבקר ועמית מקארתור. ספרו האחרון, "בית הספר טופיקה", היה מועמד לפרס פוליצר לספרות. "המדיה" פורסם בניו יורק ב־20 באפריל 2020, דהיינו בשיא התפרצות מגפת הקורונה.

שירים מתוך "הפרה"

תרגום: נמרוד ברקו

אריאנה ריינס

המנון

אָנִי יָרִיד־בְּתוֹכְכִי־הַפֶּלֶב וּרְאוּ, הִנֵּה לָכֶם סְחוּרָה. אָנִי יָרִיד־
בְּתוֹכְכִי־הַפֶּלֶב. כֵּן.

הָיוֹת־יָרִיד־בְּתוֹכְכִי־פֶלֶב זֶה כְּמוֹ הָיוֹת־עוֹלָם: מְפָרֵז.

הָאֵם אָתָּה יוֹדֵעַ אֲהַבָּה מֵהִי כְּשֶׁאָתָּה יָרִיד־בְּתוֹכְכִי־פֶלֶב. אָתָּה מוֹכֵר
גְּלִידָה בְּכוֹסוֹת אִישׁוֹת
וְסִיגְרִיּוֹת וְכַרְטִיסֵי לוֹטוֹ. אָתָּה אֲמַתִּי.

הָאֵם אָתָּה יוֹדֵעַ פֶּלֶב מֵהוּ בְּעוֹדָךְ כְּלוּא בְּתוֹכוֹ.

כָּל דָּבָר הוּא חֶלֶק מִדְּבַר־מָה.

אָנִי חֶלֶק מִדְּבַר־מָה מִשׁוּם שְׂחִי מְטַפְּשִׁים כָּל כָּף.

הָיוֹת־קְצִיפָה־עֲשׂוּיָה־מִכּוֹכְבִּים־בְּלִילָה שְׁאֲנִי רוֹצֶה לְהַרְגִּישׁ גַּם הִיא הָיוֹת
מִשׁוּם שְׁאֲנִי צְמִיגִית כְּמוֹ יִלְדָּה.

אָנִי אֶפְלוּ לְגַמְרִי יִלְדָּה. וְאוּ, לַעֲזָאֵל אָתִי.

הָיוֹת־לִילָה בְּתוֹכְכִי־פָּה שֶׁל נֶעֶר אֲהוּב. שְׁנִים אֲדָמוֹת
שְׁחֹרֹת נוֹצְצוֹת עִם לְשׁוֹן. לְמֵלֶה שֶׁל נֶעֶר אֲהוּב יֵשׁ מוֹבּוֹ.

בִּירִיד הֵיכָן שֵׁישׁ עֲתוּנִים וְקֶפֶה חָרוּף כָּל הַלֵּילָה,
עֲטִי בִיק בְּצוּנְצָנָה, כַּרְטִיסֵי גְרוּד וּפּוֹרְנוֹגְרַפְיָה, הַכֵּל בְּסֹדֶר.
אָנִי לֹא הָאִישׁ הַנְּחֻמָּד בִּירִיד אָנִי הִירִיד־עֲצָמוֹ, אֲשֶׁר מִצּוֹי בְּתוֹכְכִי־
פֶּלֶב שֶׁהִיא אוֹהֵב אוֹתִי בְּחוּשׁ אֶלָּא שֶׁהוּא לֹא יוֹדֵעַ שְׁאֲנִי
בְּתוֹכוֹ וְשִׁירִיד הוּא לֹא אָנִי.

הָאֵינְסוֹף מְכַרְח לְהַעֲשׂוֹת שְׁלִי כְּדִי שְׁאוּכַל לְדַעַת לְאֵן לְפָנוֹת, כְּדִי
שְׁאוּכַל לְדַעַת בְּאִיזָה כּוּוֹן דְּבַר־מָה כְּגוֹן בִּקְר מְפָצִיעַ.

כל הצטברות מוכרחה לשנות אותי. אני רוצה שתעשה כן.

אני רוצה להטמיע אותה לחלוטין

כְּמָה שִׁנְאָה אָנִי שׁוֹנֵאת.

כְּמָה שִׁנְאָה אָנִי שׁוֹנֵאת.

מָסָה שֶׁל זֹחֶלְנִי.

פְּקִיעָה שֶׁל זֹחֶלְנִי.

כְּמָה אָנִי שׁוֹנֵאת.

כְּמָה אָנִי שׁוֹנֵאת.

מִמְשׁוֹת.

אָנִי מַצְדִּיקָה אֶת עֲצָמֵי עַל סִמָּךְ תִּהְלִיךְ

מֵאֲחֵר שְׁאִיזָּה־כּוֹח־נִפְלָה מְנִיעַ אוֹתִי.

כְּמָה אָנִי שׁוֹנֵאת.

מִמְשׁוֹת.

אָנִי מְסַגֶּלֶת לְנִפְחַ רֹחַ חַיִּים בְּמַדְמָה. אָנִי מְסַגֶּלֶת לְהִיוֹת.

אָנִי מְסַגֶּלֶת לְנִפְחַ רֹחַ חַיִּים בְּמַדְמָה. אָנִי מְסַגֶּלֶת לְהִיוֹת.

שֶׁסֶע שֶׁל הִבְדֵּל, מוֹצֵא בְּמַמְשִׁי, מִמְשׁוֹת.

כְּמָה שִׁנְאָה אָנִי שׁוֹנֵאת.

אֲוִיר צוּבֵת אֶת הַמַּזֶּן הָעֲתִיק יוֹתֵר.

אֲוִיר צוּבֵת אֶת הַהֲזָנָה.

הַשְּׁמֶשׁ! מִיִּשְׁהוּ עֲדִין חִי, בְּתוֹכְכִי הָאֲוִיר. אֲוִיר צוּבֵת אֶת
הָעֲתִיק.

אֲוִיר צוּבֵת אוּ מְכַתֵּר אֶת הַקִּדְחָתָנִי.

אִין עֲדָשָׁה בְּאֲוִיר.

מְרַצְצֵי־פָחַם, מְרַצְצֵי־שַׁעַר־וֹחֶלֶב,

מְרַצְצֵי־כְתָמִים־זָעֲרוּרִים בְּעֶבֶר שְׁנִסְפָּה אֶף לֹא יִסְלַק.

כְּמָה שִׁנְאָה אָנִי שׁוֹנֵאת.

כְּמָה שִׁנְאָה אָנִי שׁוֹנֵאת.

כְּמָה שִׁנְאָה אָנִי שׁוֹנֵאת.

-
ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

אני רוצה שתזריק בוטוליזם לפנים שלי

להתגבר על הכתיבה. כיצד. נקב אותי כדי שהחיות תוכל להדמות עלי עכשו. הערת-שולים מזדהרת תחת המתרחש ומהללת אותו. זיהורו של דבר-מה. הייתי חלק של הם-מתו. הם עדין מזדנים בחדר ליד. נדמה לי כי איזה רצון קהוי פרושו רציפות. להעשות מסננת-אפר, מעי שמעבד דברים. מוסד אמתי.

ניקו אמרה שצואה מסתננת דרך המוח. אני זה ערכה

לעזאזל.

אני נכנסת לבית של מישהו אחר. אני פותחת את כל המגרות, ארונות המטבח. אני מסתכלת במקרר. ארון התרופות. אחר כך אני מאוננת על כל הפירות ומדממת אל תוף הפיור. אני מכינה לעצמי משהו לשחות.

נקי את השופה. נקי אותה.

אני פה לעבד לכו לכו כף שלא אוכל לקרא לכם. אני פה לעבד לכו לכו כף שאני לבד. כשאני לבד אני מסריחה. אני מחרבנת עם דלת פתוחה כי אין פה אף אחד ומפני שאין פה אף אחד אני יכולה לטעם את הלכו לכו חרא שלי.

אין שום דברי נאצה. שום מחשבה לא יכולה להרעיל אותי.

סופי גולשת פנימה, מתיישבת ליד השולחן. "על מה אתה עובד?" היא שואלת.

"אה, לא משהו חשוב."

"פעם תמיד סיפרת לי על העבודה שלך."

"פעם תמיד שאלת. כנראה חיית חיים משעממים בימים ההם."

"אבא..."

"סתם, סתם. אבל את נערה עכשיו. כל כך הרבה דברים קורים בבית הספר, עם החברים שלך... אני מתקשה להעלות על דעתי שהעבודה שלי מעניינת אותך עד כדי כך."

"היא לא, " סופי אומרת. "אבל ההתנצלות שלך מעניינת ועוד איך. "מי סיפר לך על זה? אימא?"

אנחנו גרושים, מליסה ואני, אבל עדיין מדברים, לפחות על סופי, או על דברים שקשורים לסופי. משאירים זה את זה בתמונה בצינה. "מה תעשה?" סופי שואלת, דולה בציפורנה האקרילית החדשה שביב לחם בננה מהתבנית שעודה מצטננת ושמה אותו בפיה. בכל פעם שיש לנו בננות שמתחילות להירקב, ואני מרוגז במיוחד, אני אופה כיכר.

"טוב, " אני אומר. "אני אתנצל. אין לי ממש ברירה."

"אתה לא מצטער על מה שעשית?"

סופי צבעה את שערה לאחרונה לצבעו המקורי. זה מערער.

"אני מצטער שאנשים נפגעו, " אני אומר.

"זאת התחמקות, לא?"

"כן?"

"לא יודעת, " סופי אומרת. "אפשר ללוות עשרים דולר על חשבון דמי הכיס?"

ביקמן אומר שהטיוטה החדשה נראית מבטיחה.

פחות ערלות. יותר עומק.

"ואף על פי כן, " לפלר אומר. "חסר בה משהו חיוני."

"מה חסר?"

"המרכיב החיוני הידוע בשם חרטה."

"האמן לי, " אני אומר, "אני מלא חרטה."

ההתנצלות שלי

תרגום: ארז וולק

סאם ליפסויט

ההתנצלות שלי, כך לפלר מודיע לי, ערלת אוזן ולוקה בחסר.

"אבל זה בסדר, " ביקמן אומר. "עוד יש זמן לשינויים."

"אבל לא הרבה זמן, " לפלר אומר. "כבר מאוחר מדי לצאת בראש."

אבל עדיין תוכל להגיע שכם אחד."

"אבל בימינו יש ניסוחים מוצלחים יותר, כמובן, " ביקמן אומר לפלר.

"כמובן, כמובן, " לפלר אומר.

האם אי פעם יש צחוק בְּמשרד שאינו מתוח, ולו קצת?

"אז, " אני אומר, "כיוון ששניכם המנהלים שלי, שלא לומר מוריי

ורבותיי, האם יש לכם עצות לגבי הדרך הטובה ביותר לשנות את

ההתנצלות?"

"פחות ערלות, " ביקמן אומר.

"פחות ליקוי, " לפלר מוסיף.

אני מבלה את הערב בעבודה על ההתנצלות שלי.

לקראת חצות, בתי מציצה למטבח.

"עדיין ער?" היא שואלת.

"כן. רק משלים כמה דברים."

-

ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

"יכול להיות", ביקמן אומר, "אבל לא מרגישים אותה בהתנצלות. אתה מבין שמה שעשית היה פסול?"

"אם לדבר גלויות, אני אומר, "לא לגמרי."

"לא לגמרי הוא אומר, "לפלר אומר.

"לפחות הוא מדבר גלויות, ביקמן אומר.

"תראו, אני אומר. "אני יכול להבין איך אדם שלא יודע את כל

העובדות, או לא מרגיש את ההקשר, עשוי לתפוס..."

"אז זהו זה?" לפלר שואל.

"זהו מה?" אני שואל.

"זה ההר?" בקמן שואל.

"איזה הר?"

"הגבע, או התל שבכוונתך למות או לכבוש."

"אין שום הר, אני אומר, "יש רק אי-הבנה."

"אז יופי, לפלר אומר. "אני מציע שכתוב גמור. התנצלות שתיים

נקודה אפס. עדיין יש זמן, אני חושב."

"אבל לא הרבה, ביקמן אומר. "כבר מאוחר מדי להגיע שכם..."

להדביק את זה. אבל עדיין אולי נוכל להשיג את הדבר הזה מאחור."

"ביקמן, לפלר אומר.

"כלומר, לתפוס אותו. זה הכול. לפני שהוא יוצא מהתחנה. לפני

שאנחנו יושבים פה ומנסים להחזיר את רכבת השדים לתוך שפופרת

משחת השיניים. ואתה מת או כובש את ההר שלך."

אני משנס מותניים וניגש לעבוד על הגרסה החדשה ביותר, מנסה

ליצור משהו קצת יותר ממוקד חרטה.

מרקו, גיסי לשעבר, שהוא גם עורך דין, מתקשר.

"מליסה עדכנה אותי, הוא אומר. "אני מקווה שאתה לא מתנצל."

"דווקא בדיוק כן."

"טעות מרה. התנצלות היא דרך הפעולה הגרועה ביותר מבחינתך."

"איך זה יכול להיות?"

"כי ההתנצלות לעולם לא תספיק, מרקו אומר. "והיא גם לא תשנה

את התוצאה. הם כבר החליטו לגביך, תאמין לי. הכול רק עניין של

נכס מול נטל. העניין המוסרי הוא סתם מסך עשן. אולי הם מרגישים

שהם משלמים לך יותר מדי. אולי התפוקה שלך לא מה שהייתה.

וזאת ההזדמנות שלהם לשנות. והם יכולים להצטייר באור חיובי,

בלי לפגוע בהכנסות. לא נעשה שום שינוי חשוב שישפר את חיי

האדם הפשוט. אבל הבוסים שלך יכולים להמשיך בדרכם בנחת,

חזירים שכמותם. ואם תתנצל, לא תוציא מהם כלום בבית המשפט,

בבוא היום, כי כבר הודית שפעלת לא כשורה."

"אבל אני רק רוצה לספר את הצד שלי בסיפור."

"אין צדדים לסיפור, מרקו אומר. "יש רק סיפורים שונים. אנשים

יאמינו לסיפור שלך או לסיפור האחר. בדרך כלל לאחר."

"אז מה לעשות?"

"בננות יש לך?"

"אתה מכיר אותי טוב, אני אומר.

העניין הוא שאני מצטער וגם לא מצטער. הכול עניין של ניואנסים.

גם בעצם הניואנס יש ניואנסים רבים.

מליסה מתקשרת לספר לי שאחדים מחבריה של סופי לכיתה הציקו

לה והתעמרו בה.

"בגללי?"

"לא, אבל זה היה יכול להיות בגללך. אולי בפעם הבאה זה יהיה.

שמע, אני יודעת שאחי עודד אותך לפעול אחרת, אבל אתה לא

יכול פשוט לגמור עם העסק הזה? להמשיך הלאה."

"להמשיך הלאה לאן?"

"לאן שאנשים כמוך ממשיכים אחרי דברים כאלה."

"אני לא רוצה להמשיך הלאה! אני רוצה להישאר!"

"אז כנראה כדאי שתעשה מה שמבקשים ממך."

"אני מנסה, אני אומר. "פשוט לא תמיד ברור מה זה בדיוק."

"אז תברר. למען הבת שלך."

ביקלר ולפלר נתנו לי עד סוף השבוע לזקק את ההתנצלות שלי.

הבעיה עכשיו מסתכמת בניואנסים. ממרחק מסוים, הניואנס מורכב

אך לכיד. בבחינה מקרוב הוא מתרסק לריבואות רסיסים דקי הבדל.

העובדות עצמן – המילים, המעשים, הכוונה – הן בליל לא ברור,

כתם קרופ. ביטוי מסוים, שהיה נפוץ למדי בעבר, ונחשב בעיניי

$\frac{73}{96}$

$\frac{72}{96}$

חסר פגע, עלה על דל שפתיי, אני מודה. ההדים האלימים והידועים פחות של הביטוי, שבשעתו לא הייתי מודע לקיומם, חנקו את המשרד כמו גז תרעלה.

זרמי היסטוריה דחפו את הגז הזה, הרעוהו, מנעו ממנו להתפוגג או לצאת מבעד לפתחי אוורור. ההיסטוריה שלי פעפעה לתוך זו של הצד הנעלב, החופפת את ההיסטוריה שכולנו למדנו בבית הספר, לצד שכתוב ההיסטוריה ההיא הידועה לנו יודעי הדבר, כמו גם שכתובה של אותה היסטוריה משוכתבת, שחדר לאחרונה כרוח פרצים בעוצמה של יישוב חשבונות.

כמו כן, יש לציין בגילוי לב הולם שאחרי שביטאתי את הביטוי הנזכר לעיל וסבלתי קיתונות של גידופים מחבריי לעבודה – תגובה שללא ספק הרחיקה אותי מעקרונות הנימוסים וההליכות שהם נר לרגליי בימים כתיקונם – אכן, לעין כול, השתנתי על שולחנו של עמיתי הנעלב.

חלק זה האחרון היה טעות (אף שנראה שאני חב לפחד הקהל ולערמוניתו בת גיל העמידה את העובדה שרק זרזיף דק הופק), ואני אכול חרטה עמוקה, בייחוד מפני שהעמית, רכש חדש לצוותנו, הספיק להיעשות מעין בן חסותי.

קרוב לוודאי שכל אדם אחר היה מפוטר בו במקום. או מושלך מאחורי סורג וברית. סוף הסיפור. או הסיפורים. אבל אצלי יש נסיבות מקלות. אולי זה הדבר שמזעזע את חבריי לעבודה יותר מכול: אני פתחתי את רוכסן מכנסיי והטלתי מים על שולחנו של בן חסותי אחרי שהגיתי ביטוי שאני עדיין עומד על כך שלא תמיד היה פוגעני אך כנראה, כמו בננה, הרקיב ברגע מסוים בעבר הקרוב, ולמרות כל זאת עודני מועסק, לפחות להלכה, כאן בקבוצת ביקמן-לפלר, שנודעה בעבר, בימים שאוטס היה איתנו, כקבוצת ביקמן-לפלר-אוטס, או לידועי הח"ן בתעשייה, בל"א.

אבל עמיתי לא מודעים להיסטוריה אחרת, היסטוריה שאני חולק עם ביקמן ועם לפלר.

אחרי הכול, הייתי אחד ממועסקיהם הראשונים.

אני יודע היכן הגופות טמונות, מבחינה מטפורית.

יום יבוא, כמובן, והגופות האלה – בהן זו של אוטס – יהפכו לעפר ולא באמת ישנה היכן הן טמונות. אך כל עוד הגופות המטפוריות

האלה עודן קרעי בשר ועצם וציפורניים מעוקלות ושיער צפוד, זה משנה.

ועם זה, ברור שעליי להתנצל. אני רק לא בטוח למה זה קשה לי כל כך.

ללא ספק יש סיבות – אינטלקטואליות, פילוסופיות, אחרות – לכך שהדבר קשה לי כל כך, אבל כשאני כאן במטבח, ועוד כיכר לחם בננה בתנור, וסופי נמצאת בחדרה ותוקפת את מעניה מחצר בית הספר בסרטוני תגמול קצרים המוקלטים בטלפון שלה, הסיבות נשגבות מבינתי.

אני עודדתי את סופי ליצור את הסרטונים, וכעצתו של דודה מרקו לא להתנצל על שום דבר, חרף העובדה שהתנהגותה בבית הספר הייתה, לפי הדואר האלקטרוני האחרון מסגן המנהל, לא אידאלית. "אם תתנצלי, אמרתי לה, "רק תרעי את המצב. הם כבר החליטו." "חבורה של שומרי סף טיפשים," אמרה סופי. "אני שונאת אותם." לא הייתי בטוח לגמרי למי היא מתכוונת, אבל הסכמתי. "גם אני שונא אותם," אמרתי.

"רגע," אמרה סופי. "אנחנו שומרי סף?"

"אם כן," אמרתי, "אז אנחנו שומרים על סף פצפון, ממש בקצה. לא סף שיש משהו מיוחד מעבר לו."

"אחלה."

אולי הסיבה העיקרית שבעטיה אני מתקשה לנסח את המסמך שאצטרך לכנות ההתנצלות שלי גרסה חמש אפס או אפילו שש אפס היא היעדר ה... מה המילה שאני מחפש?

הדדיות, אולי?

או במילים אחרות: מי אי פעם התנצל בפניי על משהו, לעזאזל? האם אבא שלי התנצל על שנטש אותנו כשהייתי בן שבע? האם אימא שלי התנצלה על שאחר כך התחתנה עם קליאון טייטלבוואם, רופא?

האם המאמן קסטלנו התנצל על שהעיף אותי מנבחרת הבאולינג? האם פרופסור מקאינס התנצלה אי פעם על טפלה עליי כאילו העתקתי בעבודה המסכמת בקורס מחשבה ואמונה ימיבינימית, ושעל כן האוניברסיטה ביטלה את המלגה שלי? (כן, בערך, על

ערש דוויי, הרבה יותר מדי מאוחר.)

ומה לגבי אדי קים, שותפי לחדר, ששכב עם ויולטה מנדוזזה כשאני נסעתי הביתה לחופשת חג המולד?

ומה לגבי ויולטה, שלפני ששכבה עם אדי הבטיחה לי שלעולם לא תשכב עם אדי?

ומה לגבי הדודה דולי, שסירבה לשלם לי – צעיר תפרן שנשר מהמכללה אחרי שאיבד את המלגה – על כך שצבעתי את הבית המחורבן שלה בזמן שהיא התפננה על החוף בברבדוס? היא טענה שחיסלתי את השכר שלי בארוחות הצהריים והערב הבזבזניות שרשמתי על חשבונה במעדניה. תגידו לי, מהו המספר המדויק של מגשי סלמון מעושן וקוויאר (אף פעם לא קוויאר בלוגה, דרך אגב) וכריכי פילה ענקיים שמשתווה לשיוף ברמה מקצועית, משיחת צבע יסוד מוקפדת ושתי שכבות יפהפיות של צבע מבריק למחצה על אחוזת ענק ויקטוריאנית פלוס חניה מקורה נפרדת? לא כל כך קל לחשב, מה? אולי זה מסובך יותר ממה שאיזו התפרצות נתעבת של צדקנות זועמת יכולה לקבוע.

ומה לגבי מליסה, האקסית שלי, אשר – אם אתם מהאנשים המחזיקים באמונה הכלל לא ימיבינימית אלא דווקא מודרנית יותר, שאדם שפוחת את רוכסנו ומטיל את מימיו על שולחנו של עמית שרגשותיו כבר נפגעו אולי אינו בריא לגמרי – נטשה כבר מזמן את הנדר שנדרה, קרי לשמור ולזון אותי בחולי ובבריאות, לאור העובדה שאין זו הפעם הראשונה שהיה בהתנהגותי רמז לבריאות לקויה, לפחות לפי אמות המידה המבלבלות – והמשתנות חדשים לבקרים – של ימינו?

כן, באמת מה לגבי מליסה? האם לא היא אמרה במו פיה את המילים "אתה חתיכת חרא חולני שזקוק נואשות לעזרה" אחרי החיכוך הקל עם נהג האובר שאין חולק על כך שהיה מאותגר ראייתית? (לחשומת לב הקורא: מליסה אפילו לא הבחינה בחיוך המשועשע על פניו של הנהג אחרי ששאלתי אותו: "יש לאימא שלך גם צאצאים שלא סובלים מליקויי ראייה מרחבית קשים, או שכולם נדרסו למוות כשזינקו לדחוף אותך ולהציל את חיי הזבל חסרי הערך שלך מפגיעת מכוניות מתקרבות?" הוא הבין את הבדיחה.) אם באמת אני חולני כל כך, למה היא לא לפחות שמרה אותי, שלא לומר זנה אותי, כפי

שנשבעה קבל עם ועדה שברובה חבריה ומשפחתה?

האם האישה שהתכנתה "שותפתי לחיים" התנצלה אי פעם על שיצאה מחיי?

העניין הוא שאני לא צריך שהיא תתנצל. אני לא צריך שאף אחד יתנצל. אפילו לא אימא שלי, שכשהייתי בן אחת עשרה התייצבה לצידו של קליאון אחרי שזה כשל בגילופין לחדרי אחרי חצות, העיר אותי בטלטולים ושפך עליי קיתונות של רותחים על כך שאני קיים, פחות או יותר, וגם על כך שגנבתי וקלקלתי את טלוויזיית הטרנזיסטור החדשה מהניילונים שלו. רוקו של קליאון התעופף לכל עבר, ולבסוף הוא פתח את רוכסן מכנסיו והשתין עליי הקטן ועל מצעי לוק סקיווקר שלי.

"כשאתה מחבל בציד האלקטרוני שלי," הוא שאג, "אתה משתין עליי. אז בבקשה, חתיכת חרא!"

אימא שלי, מתוקה שכמותה, רק גררה את קליאון מהחדר, קרצפה אותי וייבשה אותי. היא נתנה לי כוס חלב חם ופרוסה מלחם הבננה המפורסם שלה. קליאון באמת אוהב אותי, היא הבטיחה לי, והכול יהיה בסדר. ובאמת היה בסדר, כל עוד נעלתי את דלת חדרי ושמרתי מרחק מאבי החורג אחרי, נאמר, תשע בערב. תראו, זה עולם קשוח. הוא בהחלט לא מקום לאיזה גביש קרח מנוצה ורגיש מדי. כשהחיים נותנים לך לימונים, אתה צריך להטיח את בולבוסיהם ההדר הצהובים האלה בפרצופם רפה השכל של החיים ולהגיד: "לימונים תשמרו לעצמכם, דבילים! אני הולך לסחוט תפוזים!" זה מה שאבא שלי לימד אותי לפני שהוא הצטרף לכת הנחשים, וזה מה שאני מתכנן להנחיל לבתי. זאת הסיבה שאני תומך במערכת הטרור שהיא מנהלת מול בני כיתתה. זאת גם הסיבה שלהקשר ולניואנס יש משמעות, עכשיו יותר מתמיד.

אבל שלא תהיה טעות: אני מבין את העניין. ברור לי שהאירוע הזה הוא, כפי שביקמן קורא לו, תקרית שיא, שלא לומר רגע ציר או נקודת מפנה, וזו בהחלט לא הפעם הראשונה שגרמתי נזק בעבודה. אבל תצטרכו פשוט לסמוך עליי שאני באמת מבין, במועד הנוכחי, שאין שום דרך אירונית לסמן את סימן כנופיית האחוה הארית במטבחון. ועוד אני יודע, מעבר לצל של ספק, שהיהודים אינם שולטים שליטה מוחלטת על הסקטור הבנקאי. אחרי הכול,

לא אומרים בארקלישטיין. או סיטיבויים.
קליאון, בעצמו בן לאמונה העברית, בקושי צבר די כסף כדי לפרוש
בכבוד, אפילו אחרי שנים בתור רופא של המאפיה שפעם, כך סיפרה
לי אימי, ביצע החלפת ירך בתוך מכולה מחוטאת.
אני רוצה להשתפר. אני מוכרח להשתפר.

ביקמן נועץ בי מבט לפני שהוא מדבר.

"כח נחשים?"

"אם אתה רוצה, אני יכול להרחיב לגבי זה."

"אולי לא, לפלר אומר. "אף על פי שהסיפור על המכולה מעניין."
"מה זה אמור להיות, בדיוק?" ביקמן שואל ומטלטל את הדף באוויר.

"ההתנצלות שלי."

"אתה מתלוצץ?"

"לא ממש."

"רק תגיד שאתה מתלוצץ, תודה בפנינו עכשיו שזאת בדיחה ערלת
אוזן שהיא ערלת אוזן כמעט כמו ההתנצלות הראשונית שלך, וניתן
לך עוד הזדמנות אחת."

"אבל לא מפני שמגיע לך, לפלר אומר. "רק בגלל... טוב, בגלל
השירות הארוך שלך."

"לכבוד אוטס, ביקמן אומר. "יהיה זכרו ברוך."

"לא שאוטס באמת מת, לפלר אומר.

"יש לכם הצעות לשכתוב?" אני שואל.

"המקום שאתה אומר שתשתפר, ביקמן אומר. "אותו תשאיר.
תיפטר מכל השאר."

"אבל עכשיו אתה באמת מוכרח לקלוע, לפלר אומר. "הרבה אנשים
פה מאבדים את הסבלנות. הם בהלם שעוד לא פיטרנו אותך. רק
העובדה שהם תלויים בנו לפרנסה ולגישה לטיפול רפואי מונעת
התמרדות כללית."

"עדיין יש זמן, ביקמן אומר. "אם לא ממש לחפוס את זה מאחור,
לפחות לסמל את חוסר המושגות של הדבר באופן שיהיה גם נהיר
לאחרים וגם יהדהד בהם רגשית."

"עצה שלי?" לפלר אומר. "שיהיה ממש-ממש פאקינג מהדהד."

מרקו מתקשר שוב.

"כן, אני עדיין מתנצל, אני אומר.

"זה לא לגבי זה."

"אה."

"מליסה נסערת מדי להתקשר, אבל היא חושבת שהכי כדאי שסופי
תהיה רק אצלה תקופה מסוימת. רק להבהיר, אני מדבר גם בתור
אח של מליסה לוכסן דוד של סופי, וגם בתור מישהו שתמיד חיבב
אותך. במידה. או לפחות חשב שאתה משעשע, בעל כורחך. ואף על
פי שאני לא מדבר בתור נציג משפטי של מליסה, אני יכול לומר
שמליסה אמנם לא מוכנה לערב את בתי המשפט, אבל היא מעלה
שאלות רציניות, ולדעתי תקפות מהותית, לגבי הבחירות ההוריות
שלך, בייחוד לאור סדרה של סרטוני התקפה שסופי הפיצה בקהילת
חבריה לספסל הלימודים."

"תודה על ההתראה, אני אומר.

"זאת לא התראה. זאת הצעה."

"אני מסרב."

"אתה ידעת שיצא לי לעבוד עם קריספי קרים?"

"לא, אני אומר.

"חברה מצוינת, מרקו אומר. "אין ספק שהם עשו חיל. אבל הייתה
תקופה שהם חשבו שהם יוכלו להתמודד מול דאנקין דונאטס."

"אני קריספי קרים?"

"הם התכוונו למלחמת סופגניות אכזרית. ולעניות דעתי, הסופגנייה
שלהם הייתה מוצר טוב יותר. אבל אתה יודע מה הם לא הבינו?"
"שזו בעצם מלחמת משקאות?"

"בינגו."

"גם אני קראתי את המאמר הזה, מרקו."

"זה לא מאמר. זאת אלגוריה."

"אוקיי."

"כמו כן, רק בינינו, חשבתי עוד קצת ואני באמת חושב שכדאי
שתתנצל. בכל זאת, אתה התערטלת והשתנת על שולחן של מישהו,
למען השם."

"רק טפטפתי עליו, למען האמת, אני אומר.

"למה זאת שיחה בכלל?" מרקו אומר. "וזה, גילוי נאות, מה

שצייצתי הרגע מילה במילה."

"מה פירוש?" אני שואל.

"הרגע פרסמתי בטוויטר: 'הוא השתין על שולחן של מישהו, למה

זאת שיחה בכלל?' ואחרי זה כמה אימוג'ים."

"לא אמרת שזה רק בינינו?"

"רגע, מרקו אומר. "מה?"

"כת נחשים" הוא הכינוי שאימא שלי וקליאון השתמשו בו – בבז,

אין לי ספק.

קורה לפעמים שאחדים מאיתנו נקראים, ולו זמנית, לאפיקים רוחניים

יותר. כשהייתי ילד, הבת הבכורה של השכנים, בקי קולדֶּטְרי,

הצטרפה לקבוצה של נאו־נסטוריאנים בפּיסְקֶטוֹויי. לימים יצאו לה

מוניטין גדולים בתור נפרולוגית ילדים. המסעות שלנו הם תעלומות.

מסעו של אבא שלי הוא התעלומה הגדולה מכולן.

לפני שהוא נטש אותנו הוא הושיב אותי בחיקו וליטף את עורפי

כמו שמלטפים חתלתול.

"ילדון," הוא אמר. "ילדון שלי מתוק. הלוואי ויכולתי לקחת אותך

איתי. אבל זה לא יהיה הוגן כלפי אימא שלך. או כלפּיך. ומייסטר

הָרפּוֹ לא יראה את זה בעין יפה. אבל זכור את מה שאמרתי לך

לגבי לימונים, אוקיי?"

"אוקיי," אמרתי.

יותר לא שמעתי ממנו. שמרתי על מרחק מלימונים. גם מתפוזים.

אני איש של בננות.

ועם זה, אני סולח לאבא שלי.

האם מישהו מכם יאזור אומץ לסלוח לי? למה אנו מוכרחים לשפוט

זה את זה לפי הגרועים שבמעשינו? (טוב, אפשר לטעון שאם רצחת

מישהו מן הראוי שתישפט לפי הגרוע שבמעשיך, ואני מקבל את

זה, אבל להשאיר כתם חיוור חסר פגע על משטח פולימר משרדי,

או להגות ביטוי בעיקר בשל ניגונו הנאה, ובוודאי לא מתוך ידיעה

מקדימה של הקישור הרופף ביותר בינו ובין מאפיינים מסוימים של

עברו האפל של חצי הכדור שלנו – זה לא שקול לרצח. אלא אם

הרצח עצמו בּוֹרָא מן העולם, ופשעים פחותים בהרבה עלו בשאגה

בסולם הקלון).

מדוע לא לשפוט אותי לפי מעשיי הטובים? מי זכר שפארוק אלרגי

לקוקוס כשהזמנו עוגת יום הולדת עבורו? מי החליף את רונה כשהיא

זכתה בכרטיסים לקרקס ורצתה לקחת את הילדים שלה בשבת של

עבודה? מי עמל שבועות ארוכים להכשיר את עמיתו החדש ביותר,

להכניס בסוד העניינים אדם שנשכר מחוץ כוונה מפורשת להיות

מנהלו הישיר מרגע שתסתיים ההכשרה האמורה? ואולי יהיו אפילו

שיטענו שההערה הפוגענית כביכול שהערתי, שלכאורה נעשתה

הרסנית עוד יותר בשל הפרשי הכוח בינינו, הייתה למעשה רק

הכרה מקניטה בכך שהפרשי הכוח האלה ממש עומדים להתהפך?

כך או כך, האם לא ניהלתי את ההכשרה בחיור, או לכל הפחות

בעווית מנומסת על פניי?

ואציין שוב: גם אם חוויתי איזה קמצוץ של אי־ודאות לגבי חוסר

ההלימה שבצורת ההתנסחות שלי, צר לי עד עמקי ליבי שפגעתי

ברגשותיו של עמיתי לעבודה, והחרטה שאני חש על ששלפתי

את ידידי קיקלופ, הלוא הוא התולעת שטלטלה את פיססבורג,

והשקיתי את שולחן העבודה של חברי לצוות היא חרטה עמוקה

כמצולות הים, אם לא יותר מזה. אבל אולי – אולי! – זה המקום

להרפות. אולי למעשה זה כלל לא הזמן לענישה אלא לנועם,

לחסד ולהתחדשות כלל־ארגונית הנטועה באנושיותנו הקיבוצית

ובמטרותינו המשותפות. אשר לי, אני ניצב כאן, חכם משהייתי,

צנוע משהייתי, ואומר לעמיתי הפגועים: אני יכול להשתפר, ואני

אשתפר, וגם אתם, חבורת נחשים זוחלים, צבועים, רודפי מכשפות

שחובעים לערוף את ראשי, תשתפרו, אני מקווה.

$\frac{81}{96}$

$\frac{80}{96}$

שירים מתוך "די לחכימין"

תרגום: ארז וולק

דיוויד אנטין

פתגמים רוסיים

הגל מסגיר את הרוח
הצמא מלמד מה ערך המים
אם אתה חסר כל, אין לך מה להפסיד
בפי הדלעת, המלון יקרא מלפפון
חר קטן יכול להטביע ספינה גדולה
הדרך מהפסגה מובילה רק לעמק
קל לאגם להעשות בצה מאשר לבצה להעשות אגם
אפשר לרכך פלדה, אבל צריך הרבה חם
הנסיון הוא אולי מורה טוב, אבל הוא לא אומנת
כשהנהר עולה על גדותיו, טפת הגשם האחרונה חושבת שהיא גרמה
להצפה
הים בולע את החכם ואת הטפש כאחד
לתקנה יש קרובי משפחה נכבדים
שלונה של קימא תמצא בבית הקברות
ביש גדא מסגל לטבע בכפית של מים
ההסתכלות בסיר שבור לא תתקן אותו
מה שנה ככר לחם פשאלפים מזי רעב
הולגה הגדולה היתה פעם נחל קטן
אל תעשה כנור אם אינך רוצה שינגנו עליך
מה שתגיד לוולגה היום, הולגה תגיד מחר לים הפספי
לא הרשת חשובה אלא הדג
קל לו לפלג למד לזלל יותר מלזאב למד לנבח
רב שירי הפרשים מושרים בפי רגלים
זאב חסר שנים עודנו זאב
כל אחד יכול למות, לא צריך הכשרה מיחדת

פתגמים סיניים

אם האדמה תחת רגליך רטבה, השמים אשמים
בטחם תקנה נעלים, זכר למדד את כפי רגליך
החושד במשמע אֶזְנִיו יפקפק במראה עיניו
השבת הנעשה קשה כאשר מים שושפכו
לכל מחט יש חד
אם יש מכונית לפניך בערפל, תוכל לנסע בעקבות האורות, אך לא
קרוב מדי
עד כמה שתהיה גבוה, תמיד רגליך יגעו בקרקע
אם תמיד תמהר, לעולם לא תגיע בצמן
ההולך ישר וזהולך עקום לא יגיעו למקום אחד
בראש ההר אתה יכול לשאג, אבל בעמק לחש
גם בקר שטוף שמש עשוי לקדם לערב מעט
חגו של האחד הוא פקק התנועה של האחר
הזמן הוא פרודור שאינגו יוצאים ממנו אלא בסוף
שאלה עשויה להיות תשובה לשאלה, כפי שתשובה עשויה להיות
שאלה לתשובה
מערכת ערכים עשויה להיות חלומו של חשבונאי ותו לא
קשה להיות מסתכל מן הצד בסערה
האכל נמצא בשדה, אך הפסח הוא בעיר
הטפש לא יאמין כי ספורד מסבך מדי, המשפיל לא יאמין כי ספורד
פשוט מדי
אין עבדה סבירה פחות מג'ירף
כשיתחיל הגשם תזכר שלא לקחת מטריה
אל תחפש דגים בצמרת עץ
בטפסד על הר, אל תצעד לאחור
אם אתה אוהב כלי בידך, גם הכלי אוהב אותך
אין הצבע מתקן חר בקיר

83
96

82
96

מתוך "הפרעות תורשתיות"

תרגום: שי פורסטנברג

אדם ארליך סאקס

משורר הטבע

משורר אוסטרי שחי לאחר מלחמת העולם השנייה – את שמו אולי לא תזהו, אבל הוא היה בזמנו דמות חשובה יחסית בסצינה הווינאית, חבר של קבע בחוג הספרותי של קפה ראימונד – נאבק לאורך רוב הקריירה שלו לשחרר את שירתו מצילו של אביו, הקצין הנאצי. אף אחד לא חשד שהבן לוקה בחיבה לנאציזם; הוא אפילו נשא אישה יהודייה. הבעיה הייתה שהמבקרים פירשו את כל כתיבתו כהתמודדות עם פשעי אביו. לאמיתו של דבר, אבא שלו לא עניין אותו, כל העבר לא עניין אותו בכלל. הוא אהב טבע: הרים, גאיות, שרכים. הוא כינה את עצמו, בשלבים שונים, "משורר גאיות" או "משורר שרכים". ואף על פי כן, מבקריו הבינו כל גיא וכל שרך – כבר מהביקורת הרצינית הראשונה על כתיבתו, שהתפרסמה בדי צייט ב־1968 – כמעין "התחשבות" עם המעשים של אביו, שפעם ירה ביום אחד ב־150 יהודים הונגרים באקדחו האישי. המבקר ציין כי אנשים, היסטוריה, פוליטיקה, דמויות אב וכולי נעדרים לחלוטין משירי המשורר, וראה בהעדרם סימן לכך שכל אלה הם תחומי

העיסוק המרכזיים של המשורר, החלל הבלתי ניתן לביטוי שבלב השרכים. (הביקורת הייתה חיובית עד מאוד.) הבן כמובן דחה את המעשים של אביו מכול וכול. אבל "תחומי העיסוק המרכזיים" שלו היו הרים, גאיות ובמיוחד שרכים. בעשור שלאחר מכן הוא פרסם עוד שני קובצי שירת טבע עטורי שבחים. שניהם פורשו כהתמודדות סמויה עם הפשעים של אביו. קובץ שירת הטבע הרביעי שלו יצא לאור ב־1985. גם אותו פרשו כהתמודדות סמויה עם הפשעים של אביו, אבל הביקורות הפעם היו פחות נלהבות. מבקר השירה מטעם הזיידוויטשה צייטונג תהה אם יש למשורר איזה נושא אחר לכתיבה, נושא שאיננו פשעי המלחמה של אביו, שעברו כבר למעלה מארבעים שנה מאז התבצעו. "טבעם של תחומי העיסוק המוגדרים היטב שלו", כתב המבקר, "הפך ברור בספרו השני וברור כשמש בשלישי. עכשיו שאוסף שיריו הרביעי ברציפות הוגה באופן שבו פשעים של דור אחד מכבידים על הדור שלאחריו, הדבר נהיה סוף סוף לעול." בשלושים השנים שלאחר מכן לא פרסם המשורר דבר. חבריו החלו לחשוד שהוא הלך לעולמו, ככל הנראה בהתאבדות. כל האחרים שכחו ממנו לגמרי. אבל כעת אנו יודעים שהוא מעולם לא חדל לכתוב. למעשה, הוא פצח בפרויקט השאפתני ביותר שלו. מכיוון שכל תיאור של שרך בשירתו התפרש כהרהור מוסווה על הפשעים של אביו, הוא יכתוב פואמה אפית על המעשים האכזריים של אבא שלו שתהיה בעצם, באופן מוסווה, תיאור של שרך אחד. הוא הכיר את השרך שביקש לתאר. הוא גדל בשולי קרחת יער לא רחוק מביתו. שרך מקסים. היה קל לתאר אותו. בשלב הזה, ממש בדיחה. אבל לתאר אותו בלי להזכיר את היער, את הקרחת או את השרך, להשתמש רק במילים המתארות כיצד אבא שלו רצח 150 מיהודי הונגריה, ובכל זאת לשתול בראש הקורא, עם תום הקריאה בשיר, תמונה מדויקת ואף רבת פרטים של אותו השרך המסוים הקרוב לביתו – הא לכם משימה קשה. הוא רצה שהקורא יסגור את הספר, את אותו ספר מפרך, מחריד, טרגי, חסר רחמים, כשבראשו אין כלום – אין רעיונות, אין זוועות, אין פנים, אין שמות מקומות,

אין דמויות, אין תפיסות, אין לקחים – אין כלום מלבד תמונה חדה של שרך מסוים. הוא רצה שהקורא יחשוב לעצמו: "קראתי עכשיו על השואה. למה אני מתאר לעצמי את השרך הזה? מה לעזאזל הבעיה שלי?" זה היה האפקט הספרותי שאליו כיוון. כשסיפר לאשתו את הרעיון היא עזבה אותו.

שלושים השנים האחרונות בחיי המשורר הוקדשו לחיבור הפואמה. בעשור הראשון התעמק באביו המת, קרא את יומניו וחקר את המסע הקטלני שלו בהונגריה, בדגש מיוחד על מאורעות האחד ביוני 1941. העשור הבא נוצל להתעמקות קפדנית בשרך: הוא שרטט את הצמח, שרבט הערות, פעמים רבות פשוט ישב ובהה בו. בעשור האחרון לחייו, משורר הטבע ניסה לתאר את השרך דרך פואמה סיפורית על חטאי האחד ביוני של אביו.

השנה הוא סוף סוף הוציא לאור את **טבח קישטלק**. הוא מת לילה לפני הפרסום, מבלי לדעת אם השיג את מטרתו. הוא היה מוקיר את הביקורת הקצרה שהתפרסמה הבוקר בדי צייט, ובה תואר **טבח קישטלק** בפשטות כ"רישום אלגנטי של שרך".

מנקה הארובות

ב-1919, כאשר הנרי הובסון פאולר, בנו היחיד של מנקה ארובות לונדוני, הופקד על קתדרת וייקהאם ללוגיקה באוניברסיטת אוקספורד, עמיתיו השתאו בגלוי מהבריחה המפתיעה שלו מארובות אבותיו לפרדס הלוגיקה והשפה. ובאמת הייתה תקופה בראשית הקריירה של פאולר שבה נדמה היה שהוא עקר את עצמו מהשורש ומהשרשרת הארוכה של מנקי ארובות שלה נולד, מוחק אפילו כל זכר למבטא מעמד הפועלים.

אך בין אם עדיין היה כבול בתפיסת עולם שושלתית איתנה, או שהפליאה המתנשאת של עמיתיו עוררה בו נאמנות רדומה לאבותיו, או שמא פשוט התחיל לראות איזה ערך סמלי במשלח היד המשפחתי – כך או כך, סביב 1922 או 1923 הוא התחיל לכנות את גישתו לפילוסופיה "מעין ניקוי ארובות לוגי-בלשני", ובחלוף הזמן נעשתה פרשנותו למטאפורה מעשית יותר ויותר.

בהתחלה זה נותר בתחום הפיגורטיבי בלבד. "המשימה שלנו", אמר לסטודנטים ביום הראשון לסמינר שלימד בסמסטר סתיו 1923, כך על פי סיכומים של אחד מהם, "היא לטפס במעלה פיר הלוגיקה ולנקות אותו." בסתיו 1924 הוא פירט: "אנחנו מנקים את הפיר הפילוסופי, בידנו האחת המברשת, ובאחרת המגרדת." סתיו 1925: "באמצעות המברשת אנחנו מסלקים את אבק הפיח, ובמגרדת אנו מסירים את ההצטברויות המוצקות." לפי סיכומי הסמינר, אחד הסטודנטים שאל אם פאולר מתייחס אל "ארובה אמיתית או ארובה לוגית-בלשנית", ופאולר ענה "ארובה לוגית-בלשנית. הפיר הפילוסופי." בהרצאה בסמסטר האביב באותה שנה הזהיר פאולר: "קל מאוד להיכלא בארובה ולהיחנק מהפיח. כשאתם מטפסים, אסור לכם בשום אופן לדחוק את הברכיים שלכם מול החזה, כך." הוא הדגים להם. "אתם תיחנקו, וייתכן מאוד שניאלץ לפרק את הארובה כדי לחלץ את הגופה שלכם." שוב סטודנט שאל, לפי סיכום ההרצאה, אם הוא מתייחס אל "ארובה ממשית או מין ארובה פילוסופית שכזאת", ופאולר ענה: "ארובה פילוסופית."

מסמסטר הסתיו של 1928 ואילך החל פאולר לחלק לתלמידי הסמינר שלו מברשת ומגרדת וביקש שכאשר הם טוענים טענה פילוסופית, ירימו את המברשת אם הם נפטרים מאבק פיח לוגי-בלשני, ואת המגרדת אם הם מפרקים הצטברות פיח לוגית-בלשנית. הוא עצמו הביא לכיתה כל שבוע מוט ארוך מפרקי מתכוונן, שלראשו מוצמד ראש מברשת. בעזרת המברשות, המגרדות והמברשת המכנית הגמישה הזאת, דחק בהם פאולר, נצחצח את הפיר הפילוסופי. "משנעשה זאת", פאולר אמר, בסיכום שכתב אחד הסטודנטים, "אל לנו לצפות שהפיר יישאר מצוחצח לנצח. בקרוב מאוד, עם השימוש, הוא יתמלא מחדש באפר ובפיח ונצטרך לטפס שוב עם המברשות והמגרדות שלנו, עם המוטות המתכווננים. זהו טבען של ארובות." הוא שמע מהסטודנטים את השאלה הרגילה – אתה מדבר על ארובות רגילות או על ארובות לוגיות-בלשניות? – אבל הפעם ענה שהוא אינו מבין את ההבחנה שהסטודנט מציע. "ארובה", אמר פאולר, "היא ארובה. אנחנו מנקים את הפיח." הוא החווה בידו לאורך המוט. "אנחנו מנקים את הפיח." בשלהי אביב 1930 התלוננו כמה מתלמידיו של פאולר לראש

הפירמידה ההפוכה

בני בוש המופלאים – משפחת הלוליינים הידועה בתרגיל "הפירמידה ההפוכה" המהולל – קרסו בחודש ינואר, במהלך ביצוע הפירמידה ההפוכה בקרקס בברמן. ששה בני בוש משלושה דורות שונים נהרגו. רק הבוש התחתון, קצה הפירמידה ההפוכה, שרד.

כל זה קרה ממש באותו היום, ממש באותה השעה, שבה פרופסור פסטרנק, המתמטיקאי בעל השם שמשפחתו ניסחה לפני שנים רבות את "בעיית פסטרנק" בקומבינטוריקה, קפץ למותו מראש קתדרלת איסק הקדוש בסנט פטרבורג.

פרופסור פסטרנק הותיר אחריו את בנו, מתמטיקאי גם הוא.

לא הייתה כל סיבה לחשוד בקשר בין שתי הטרגדיות, כמובן. אבל כאשר משטרת ברמן תחקרה את הבוש התחתון, ומשטרת סנט פטרבורג תחקרה את בנו של פרופסור פסטרנק, הם הגיעו לתגלית בלתי צפויה: הבוש התחתון היה פסטרנק, והפסטרנק האחרון היה בוש. שוטרי שני הערים היו המומים, אבל גם בוש וגם פסטרנק לא פצו פה.

מיטב בלשי ברלין נשלחו לברמן. איך הסתנן מתמטיקאי רוסי למבנה הלוליינות המהופך החביב ביותר בארצם? מוסקבה שיגרה לפטרבורג את הטובים בבלשיה. איך הסתנן לולייני גרמני למחלקת המתמטיקה המוערכת ביותר בארצם?

לבסוף התברר כי בוש, הצעיר בבני שבט הלוליינים בוש, ופסטרנק, הצעיר בבני שושלת המתמטיקאים פסטרנק, נפגשו במקרה בספינת שיט על נהר הֶוּוּינָה שברִיגָה, שלשם הגיע האחד (בוש) כדי להשתתף במופע האקרובטיקה המשפחתית, והאחר (פסטרנק) כדי להרצות על הבעיה המשפחתית בכנס בקומבינטוריקה.

לדברי מתכנת מחשבים לטבי ששהה גם הוא בספינה, בהתחלה השתעשעו שני הגברים מהדמיון הפיזי ביניהם – דמיון שבולט לעין, אם מתעלמים מהזקן של בוש. הם התחילו לדבר ולהשוות את האחריות של כל אחד מהם כצאצאיהן הנוכחיים של שתי משפחות אגדיות. השיחה התלהטה. ניכר כי כל אחד מהשניים סבור שהעול שעל כחפיו כבד יותר.

המחלקה שבשלב זה, רוב הסמינרים של פאולר הוקדשו לניקוי ארובות ברחבי אוקספורד, מלאכה מלוכלכת ומסוכנת שלא ברור מה בה פילוסופי. אתמול הוא שלח אותם במעלה ארובה בוגדנית במיוחד, מאונכת ואופקית לסירוגין ומרובת זוויות ישרות. שני סטודנטים כמעט נחנקו למוות. העדות היחידה לכך שזהו סמינר בלוגיקה הייתה שמדי פעם פאולר כינה את הפיר "הפיר הפילוסופי". אחרי המאורעות הללו הוא הפך לדמות שנויה במחלוקת. חצי מאנשי האוניברסיטה המשיכו לראות בו גאון, פליט מעולם של דלות שלא רק שהצליח לברוח מהעבר שלו אלא עכשיו השתמש בו כמטאפורה למוטט את תפיסותינו הישנות לגבי לוגיקה ושפה. הם הביטו בו בפליאה בעודו חוצה את החצר הפנימית באוניברסיטה מכוסה פִּיח, נושא את המוט המתכוונן המוארך שלו שהמברשת מוצמדת לקצהו. אנשי החצי השני חשבו שניסיונו להימלט נחל, באיחור מה, כישלון. בסופו של דבר הוא היה ונותר מנקה ארובות. יותר משהוא אוהז בעברו, עברו אוהז בו, יותר משהוא משתמש במטאפורה, המטאפורה משתמשת בו, הם אמרו, ועוד יבוא יום והוא יגרום למותם בחניקה של כמה סטודנטים.

מנקודת מבטנו המודרנית אנו מסוגלים להבין את שתי הפרספקטיבות בנוגע לפאולר. שתיהן צדקו. הוא **אכן** ניקה את הבנת השפה שלנו מכמה שאריות שטותיות מהמאה ה־19, והוא **אכן** גרם למותם בחנק של כמה וכמה סטודנטים מהאוניברסיטה. שתי התפיסות צדקו; אבל בימים אלה, אם פאולר זכור הרי הוא זכור כמנקה ארובות, שריד אחרון לזן נכחד, ולא כנציג ראשון לסוג חדש של לוגיקנים. גופתו שלו נמצאה בחורף 1953 תחובה בפיר ארובתו הצרה במיוחד. פועל בניין הוזעק כדי להגיע אל הגופה.

הפירמידה ההפוכה דרשה מבוש לשאת שלושה דורות של בני בוש על כתפיו, פשוטו כמשמעו. אבא שלו ניצב על כתפו הימנית ואחיו על כתפו השמאלית. על כתפי אביו ניצבו סבו מצד האב ודודו הגדול, ועל כתפי אחיו – סבו מצד האם ובן דודו של סבו. כל זה שלושים מטר מעל לפני האדמה, על חבל דק. די במעידה קלה וכל המשפחה תיפול ותאבד, צעק בוש. והם לא סתם עומדים במקום, הם מלהטטים: שטף של מצ'טות נע הלך ושוב מסב אל סב, שלא להזכיר את חמשת לפידי האש הבוערים של הדוד הגדול, וכולי, וכולי!

פסטרנק רק גיחך, שחזר המתכנת הלטבי.

אז בוש נושא שישה בני משפחה חיים על כתפיו פעם אחת בכל ערב, כן? שאל פסטרנק. משחק ילדים. לו יש שנים עשר דורות של פסטרנקים, גם חיים וגם מתים, התלויים בכל רגע ורגע במוחו, במין גרסה בוגדנית של הפירמידה המהופכת שניתן לכנות "תצורת טור אנכית". לפני שנים עשר דורות, ב-1744, הציג אבי אבותיו את בעיית פסטרנק בפני האקדמיה הרוסית הקיסרית למדעים. הוא בילה את שארית ימיו בחשיבה על הבעיה, אבל לא הצליח לפתור אותה. כך גם עשרת הדורות הבאים. כך גם אביו של פסטרנק. ועכשיו המשימה הזו נפלה בחלקו. שום משאב ושום יתרון לא נחסכו ממנו. אביו אפילו קטע את הקריירה המתמטית שלו עצמו באיבה כדי לספק לבן חינוך מתמטי מן המדרגה הראשונה. מיטב המוסדות, מיטב המורים. לימודים בגרמניה, בצרפת ובאמריקה. עמדו לרשותו כמעט שלוש מאות שנים של חשיבה פסטרנקית. הגיע הזמן, כפי שאביו נהג לומר לו כמעט כל בוקר, הגיע הזמן לפתור את הדבר הזה.

לזה, אמר פסטרנק, אני קורא עול. שנים עשר מנוחים ניצבים בטור עליו ועל ראשי. הייתי הורג בתמורה לשישה בני משפחה מלהטטים על גבי! הייתי מרגיש קל כנוצה!

אלוהים אדירים, אמר בוש הלוליון, מה לא הייתי נותן כדי להרגיש על כתפיי את המשקל הסמלי בלבד של אבותיך המנוחים. הוא כבד, אמר פסטרנק.

אני בטוח שהוא לא באמת כל כך כבד, אמר בוש. שישה להטוטנים חיים – זה כבד.

העסקה נחתמה באותו המקום ובאותה השעה, סיפר המתכנת הלטבי לרשויות. פסטרנק יגדל זקן ויתחזה לבוש; בוש יגלח את זקנו ויתחזה לפסטרנק. הראשון שיכרע תחת עול משפחתו של האחר יזמין את שניהם לבירה.

בוש לימד את פסטרנק – הדובר למרבה המזל גרמנית שוטפת בזכות לימודיו – את יסודות האקרובטיקה, ופסטרנק לימד את בוש – הדובר רוסית שוטפת בזכות מסעותיו – את יסודות הקומבינטוריקה. ואז נסע פסטרנק עם הקרקס לברמן, ובוש חזר עם פרופסור פסטרנק לסנט פטרבורג.

האסון נפל מייד על שתי המשפחות. בברמן, שישה בני בוש טיפסו על גבו של פסטרנק, ברכו רעדה וכולם נפלו למותם. בסנט פטרבורג, בוש נכשל בפעולה מתמטית פשוטה, ופרופסור פסטרנק הבין שבנו לעולם לא יפתור את בעיית פסטרנק. הוא הלך ישירות לקתדרלת איסק הקדוש והשליך את עצמו מהכיפה המוזהבת.

כשהוצגו בפניהם הראיות, פסטרנק ובוש הודו.

הגרמנים רצו שפסטרנק ישלם על מעשיו, והרוסים רצו שבוש יסבול, אבל מיטב עורכי הדין בשתי המדינות לא הצליחו למצוא חוק רוסי או גרמני שהם הפרו, בעצם. באי-רצון, המשטרה שחררה אותם. הם נפגשו כעבור שלושה ימים בבר בריגה, וחלקו ביניהם את מחיר הבירה. עכשיו שהשתחררו מחובות הלוליינות והמתמטיקה, כל אחד מהם תכנן, בהתעלות נפש, להקדיש את שארית ימיו למושא תשוקתו האמיתי: צפרות אצל בוש, שש-בש אצל פסטרנק. אבל באותו רגע פרצה למקום משטרת ריגה ועצרה את שניהם. מתברר כי בספרי החוקים של לטביה יש חוק עתיק, בקושי נאכף, האוסר על אדם למכור את חובותיו המשפחתיות או לסחור בהם. העונש הוא מוות.

בנו של בעל החנות לרהיטים

בווילנה, בפרוס המאה ה-20, איש עסקים יהודי מתבולל שברשותו חנות משגשגת לרהיטים נדהם ואף נחרד לגלות כי מערכת היחסים שלו עם בנו, שהייתה מתוחה כצפוי אך בשום אופן לא בלתי אוהבת, הפכה בידי הבן לתיאוריה של ההיסטוריה, החברה, אחרית הימים, האמנות, של הרומן והפוליטיקה. זו הייתה, כמובן, התקופה שבה בכל אירופה יהודים אינטלקטואליים ואמנותיים עסקו בקדחתנות בהמרת פרטי מערכת היחסים שלהם עם אבותיהם אנשי-העסקים-המתבוללים-זה-מקורב לכלל אמנות בעלת ערך אוניברסלי כביכול ורעיונות בעלי יישום אוניברסלי כביכול. אבל סוחר הרהיטים לא הכיר את היצירות האלה. כשהתגלגל אליו הספר של בנו, שבו הוא וספותיו, מיטותיו, כיסאות העץ שלו וניסיונותיו (תמיד מתוך כוונה טובה) להכניס את בנו לעסקי הריהוט נהפכו לייצוג פחות או יותר של כל היקום, של התקדמות ההיסטוריה האנושית ושל מבנה הרומן הבורגני, לבו נשבר.

הוא הזמין את בנו אליו לחנות הרהיטים.

"האם זה", הוא שאל, ובידו הספר, שבקושי הבין, "מה שאתה באמת חושב עליי?"

אבל עוד באותם רגעים, הבן כבר המיר את פרטי השיחה הזאת, השיחה המשמעותית האחרונה ביניהם, למפתח אוניברסלי.

האנדרטה על גדות ההאבל

על נהר ההאבל הקפוא, לא רחוק מוואנזה, עורך דין צעיר ומוכשר שהיה גם משורר אקספרסיוניסטי מבטיח, נפל דרך הקרח למותו. אביו מוכה היגון וחבריו המרוסקים הסכימו כי יש להקים על גדת ההאבל פסל לזכרו, אבל לא הצליחו להגיע לכלל הסכמה לגבי עיצוב הפסל. האם על הפסל להציג את דמותו כעורך דין, כפי שייחל אביו, או את דמותו כמשורר אקספרסיוניסטי, כפי שרצו חבריו? בסוף הם התפשרו. הם הזמינו פסל של הבחור הצעיר –

הימים שמו – נושא דברים לנוכח ההאבל; יחליט המתבונן אם הוא מדקלם שיר או טוען במשפט.

אך כאשר התאספו החברים באותו עיקול נהר טרגי ביום השנה השני למותו של הימים הם גילו שאביו הציב במרכז הנהר, ארבעה מטרים לפני הפסל, פסל שני בדמות שופט על כסאו. זה שלל כל אפשרות כי הפסל של הימים מדקלם שיר, והבהיר לגמרי כי הוא טוען במשפט.

החברים, משוררים אקספרסיוניסטיים כולם, יצאו מכליהם. הם חתרו לתוך הנהר וניסו למוטט את פסל השופט, ואז להשחית אותו, אבל הוא היה עשוי גרניט ולמעשה חסין לכל. בסופו של דבר, הם החליטו לאסוף את הונם הזעיר ולהזמין שלושה פסלים נוספים: צמד אנשים, חובבי שירה בבירור, ישובים במרחק שני מטרים מהפסל של הימים, ובדיוק מאחוריהם, גב אל גב, עורך דין מבוגר המדבר אל פסל השופט. עכשיו היה נראה כאילו הפסל של הימים מדקלם שיר בפני קהל קטן אך מחעניין, ובקרבת מקום, במימי ההאבל, איזה עורך דין פונה אל השופט בעניין משפטי בלתי קשור.

גם פסלי הגרניט האלו היו בלתי שבירים ובלתי ניתנים להזזה. האב יכול עתה רק להציב פסל של משורר בין הפסל הראשון לשני חובבי השירה הישובים, כך שנדמה היה שהם מאזינים למשורר ההוא, ולא לבנו, וגם פסל של אישה חסונה ושל כלבלב בין עורך הדין והשופט, שמהם עולה הרושם כי עורך הדין אינו פונה לשופט אלא לאשתו החסונה ולכלבו הנאמן. על דוכן השופט הוא הורה לחרוט את המשפט "שקט בבית המשפט! עורך הדין הימים, המשך בדברך" – שממנו משתמע כי הקראת השירה המאולתרת והפגישה הפתאומית בין עורך הדין, אשתו וכלבו רק קטעו את טיעונו של הבן. לאחר דיונים נרחבים הציבו החברים פסל של פקיד בית משפט שמסתכל אל השופט ומצביע בידו האחת על הימים ובאחרת על עורך הדין המבוגר, ועל כנו של הפקיד חקוק: "איזה הימים? לשניהם קוראים הימים." אבל כמעט מייד לאחר מכן הקים האבא פסל של פקיד בית משפט נוסף שמצביע על עורך הדין המבוגר, ועליו המשפט: "לא, השם שלו הוא וורמבאכר." בזה, המשוררים האקספרסיוניסטים שהתרוששו נאלצו להודות בתבוסתם. הם הבינו כי לממונו של האב

שיר הנבואה

תרגום: רעואל שועלי

אלברט גולדברט'

וְגַם בְּחַי הַמִּמְכָּר יִתְפֹּרְרוּ לְעֶפֶר

עַץ לְאַבֶּק עֵץ

זְכוּכִית לְאַבֶּק זְכוּכִית, קֶצֶף פִּלְסָטִי,

לִימוֹנָה דִּיאֵטִית, זִינְקוֹנִיּוֹם מְהֻצָּע,

כָּעַת לְרוּחַ לֹא יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר אָבֶק

שֶׁל חֶצֶץ אֲבִנֵי הַמַּעֲרָה בְּדִלְפִי

אוּ פִנְיוֹ הַמְּחֻקִּים שֶׁל הַסְּפִינְקָס.

אֵין שְׁנֵי פְתִיתֵי שֶׁלֶג זֵהִים – וְדוֹמִים

גַּם כּוֹכְבֵי הַגֶּבֶס הַעוֹלָיִם כְּפוֹרְחִים מִחֲנוּיוֹת דִּיסְנֵי ווִיקְטוֹרִיָּה סִיקֶרֶט. פְּתִיתִים

קְרוּעִים שֶׁל מְשִׁי מְעֻצָּבִים,

פְּתִיתִים שֶׁל וִיסקוֹזָה זוֹלָה, מַעֲרָבִים תּוֹאֲמִים בְּנְעִימִים, גַּם כְּשִׁסּוּפּוֹת חוֹלְפוֹת

שֶׁל נְתָזִים מִמְּכוֹנוֹת הַטָּגוֹן נִמְהָלוֹת

בְּכַדוּרִיּוֹת הַדִּיּוֹ הַלְחוֹת, הַנְּסֻחָטוֹת

מִלֵּב לֵבָם שֶׁל Magic 8-balls, הַכֹּל יֵהְיָה

לְמוֹץ, וְעוֹד פְּחוֹת, הַכֹּל יֵהְיָה

לְאַגְדֵי פְּרוֹדוֹת סְחוּפוֹת בְּחֶלֶל, כֵּן גַּם

סְפֻגָּטִי וְרֵהָאוּס, גַּם רֶסֶטוֹרִישוֹן הָאֲרֻדוֹר, הַקְּנִיּוֹנִים

הָיוּ לָנוּ מְקַדְּשִׁים, אֲףֹ הֵם יִתְפֹּרְרוּ

בְּהִשְׁתָּה נֶאֱמָנָה, כִּמוֹ אוֹזִימַנְדִּיאָס,

וְשַׁעֲרֵי גֹן עֵדֶן. וְהַמְּקַדְּשִׁים

יִתְפֹּרְרוּ. אֲרִיזִיָּהֶם הִזְהוּבִים,

צִלְבֵיהֶם שֶׁשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אֲמָה גְבָהֶם, אֲגִנֵי הַשֵּׁשׁ הַפְּשׁוּטִים,

יֵלְכוּ בְּדֶרֶךְ כָּל שֶׁלֶג וְחִלְתָּן,

אֵלֶיהֶם יֵהְיוּ לְטָפוֹת אֲנִיס

בְּרִירוֹ שֶׁל הַזָּמֶן – הָאֵל הַנֶּעֱלָם

לֹא פְחוֹת מִפְּנֵי הַקּוֹף שֶׁל הַנוֹמָן,

אֲשֶׁר תְּנוּכִיו גְּמִישִׁים, מִשְׁתַּלְשָׁלִים. וְהַמִּים

הַקְּדוּשִׁים מְכֻלָּם... וּבְכָל זֹאת, מִיָּמָן וְחִמְצוֹן

כָּל אֶחָד לְעֻצְמוֹ, יִפּוּצוּ לְדֶרֶכָם.

פִּנְקִיסְטִי, גּוֹחִי, רוֹקִיסְטִי, פּוֹסֵט מוֹדֶרְנִיסְטִי, מוֹעֲדוֹן הַחֲשָׁפָנוֹת הַמְּקוֹמִי

עַל גְּבוּל הַמְּחוֹז, יִתְבַּקֵּעַ לְשָׁנִים בְּאַמְצָעוֹ,

וְהַמוֹדָעָה הַמְּכַרְיָה: "הוּט מֵאֲמָא גְּנֵדִי" תִּזְדַּהֵר

כְּאַצְבָּעוֹתָיו שֶׁל מֶג

(בְּדוּקָרֵב מְגִים בְּבִרְקִים כְּעֵין הַחֲשָׁמַל)

עַד שֶׁיִּשְׁכַּח הַמֶּאֱבֶק וְיִשְׁקַע כְּאַפֶּר בְּחוֹף אֶפֶר

הַמְשֻׁרְפוֹת, אֲשֶׁר כָּבֵד הַחֲלוֹ לְפַעַל מְזָמָן.

אֵין תַּחֲתִית וְכִי הוּא מוֹכֵן לְבַזֵּז אֶת כּוֹלוֹ כְּדֵי לְקַבּוֹעַ אֶת מוֹרֶשֶׁת בְּנוֹ.

כָּל הַמַּעֲרָבִים בְּסִיפּוֹר הִלְכוּ לַעֲוִלָמָם וּפְחוֹת אוּ יוֹתֵר נִשְׁכָּחוּ. אֲבֵל

בִּשְׁנוֹת הַשְּׁבַעִים, חוּג בְּרִלִינָאִי שֶׁל אֲמִנִים קוֹנְסֵפְטוֹאֲלִיִּים – דִּיווִיד

בּוֹאִי הַסְתּוֹבֵב בְּשׁוֹלֵי הַחוּג הַזֶּה תְּקוּפָה מְסוּיֵמָת – גִּילָה מַחֲדָשׁ אֶת

גִּבְבַּת פְּסִלֵי הַגְּרִנִּיט הַזֶּה, חֲסֶרֶת הַהִיגִיוֹן וּמִלֵּאת הַרְגֵשׁ. הִיא הַפְּכָה

לְמוֹקֵד עֲלֵייהָ לְרַגֵּל. ב-1992, כִּשְׁהוֹדִיעָה הַמִּמְשָׁלָה הַגְּרִמָּנִית כִּי

הָאֲתֵר יוֹחֵרֵב לְשֵׁם הַקֶּמֶת גֶּשֶׁר מַעַל הַהַאֲבֵל עֲבוּר מַסִּילָה קֵלָה שֶׁתַּחֲבֵר

בֵּין בְּרִלִין לַהֲנוֹבֵר, מַסְפֵּר אֲמִנִים מַחוּ. הֵם טַעְנוּ כִּי עֲשֶׂרֶת הַפְּסִלִים

הָאֲבִסְטוֹרִדִּיִּים הַכַּעֲוִרִים הָאֵלָה הֵם חֶלֶק מִמּוֹרֶשֶׁת הַמוֹדֶרְנִיזְם הַגְּרִמָּנִי.

אֲבֵל הַפְּסִלִים הוֹפְלוּ בְּכָל זֹאת, וְהַיּוֹם נִיתָן לַהֲגִיעַ הַמְּהוֹבֵר לְבְּרִלִין

בִּשְׁעָה וַחֲצִי, וְעַל כֵּךְ אִפִּילוֹ הָאֲמִנִים אִסִּירֵי תוֹדָה.

אי-נחת

בַּעֲרֵב חוֹרְפִי אֶחָד ב-1905, בְּפִינַת רְחוֹב בְּמוֹסְקָבָה, מֵהַפְּכֵן שִׁנְשָׁא

פְּצָצָה אֶל בֵּית אֲבִיו תוֹמֵךְ הַצָּאֵר הַמוֹשְׁבַע נִתְקַל בְּמִכְרוֹ הַצִּיִּיר, שִׁנְשָׁא

צִיּוֹר סִימְבּוּלִיסְטִי לַסְטוּדִיוֹ שֶׁל אֲבִיו הָרִיאֲלִיסְט. מַעֲבֵר לְרַחוֹב הֵם

רֹאוּ, לְגַמְרֵי בְּמִקְרָה, חֵבֶר פִּילוֹסוֹף שִׁנְשָׁא מְנִיפֶסֶט אִידִיאֲלִיסְטִי

לְמִשְׁרָדוֹ שֶׁל אֲבִיו הַמַּטְרִיאֲלִיסְט. הַמַּהֲפֵכֵן תִּכְנֵן לַהֲרוֹג אֶת אֲבִיו,

הַסִּימְבּוּלִיסְט – לַהֲתַעֲלוֹת עַל אֲבִיו וְהָאִידִיאֲלִיסְט – לַהֲפָרִיךְ אֶת

אֲבִיו. אֲבֵל כֹּאשֶׁר כִּרַּע הַמַּהֲפֵכֵן בַּחֲדָר הַרְחָצָה שֶׁל אֲבִיו וַחֲיִמֵּשׁ אֶת

הַפְּצָצָה, הִיא הַתְּפּוּצָצָה לְפָנֵי זְמַנָּה וְהַרְגָּה דוּוֹקָא אוֹתוֹ. גּוֹרֵלָם שֶׁל

שְׁנֵי הָאֲחֵרִים לֹא יָדוּעַ.

-

ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

יתפורר גם בית היתמים, ובתי הקיץ של המנכ"ל
 (זה שבפלורידה קיז, זה שבקהר)
 יגלו את סדקיהם כמו ציור פלמי בן המאה הט"ו,
 ויתפוררו כמו מעבדת מת' וקריסטל, והקבוץ
 והמשך הסגלגל... הם יתפוררו כלם.
 האנשים אשר בהם, והדברים העצירים-ששוכנים-בפורה-הריסים
 שכתבי-עת-כמו-סינטיפיק-אמריקן-תמיד מגדילים-עד-שנראו-
 כמו-טנקים-רוסים
 של האנשים... הכל יחזר אל הריר העב שבפנים,
 ויקום, ויעלה לרגל, חזרה אל הכוכבים
 אשר חשלו בשמש-כבשנם את היסודות בראשית,
 בראשית הזמן, לפני היות זמן, לפני
 שגשם החלקיקים מיסדי ארץ, ואבות החלקיקים
 הזריעו את הארץ השוממה, למען יתערבבו,
 ויפרו, ויולידו דבר מה
 מרוב כמונו. החמר...
 האנרגיה... זמן מה היינו להם כנסת גדולה,
 וגלגל מזלות, וכתבי קדש, והנדבך העליון -
 לזמן מה - זמננו שלנו -
 היינו צרופם הטוב מכל,
 התמזגותם האפשרית ביותר.

